

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Εισήγηση με θέμα:

Η ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012

Χαρακτηριστικά της γεωργίας

1. Φυσικά

- Εξάρτηση από το περιβάλλον
- Εποχικότητα πολλών δραστηριοτήτων
- Κίνδυνοι της παραγωγής

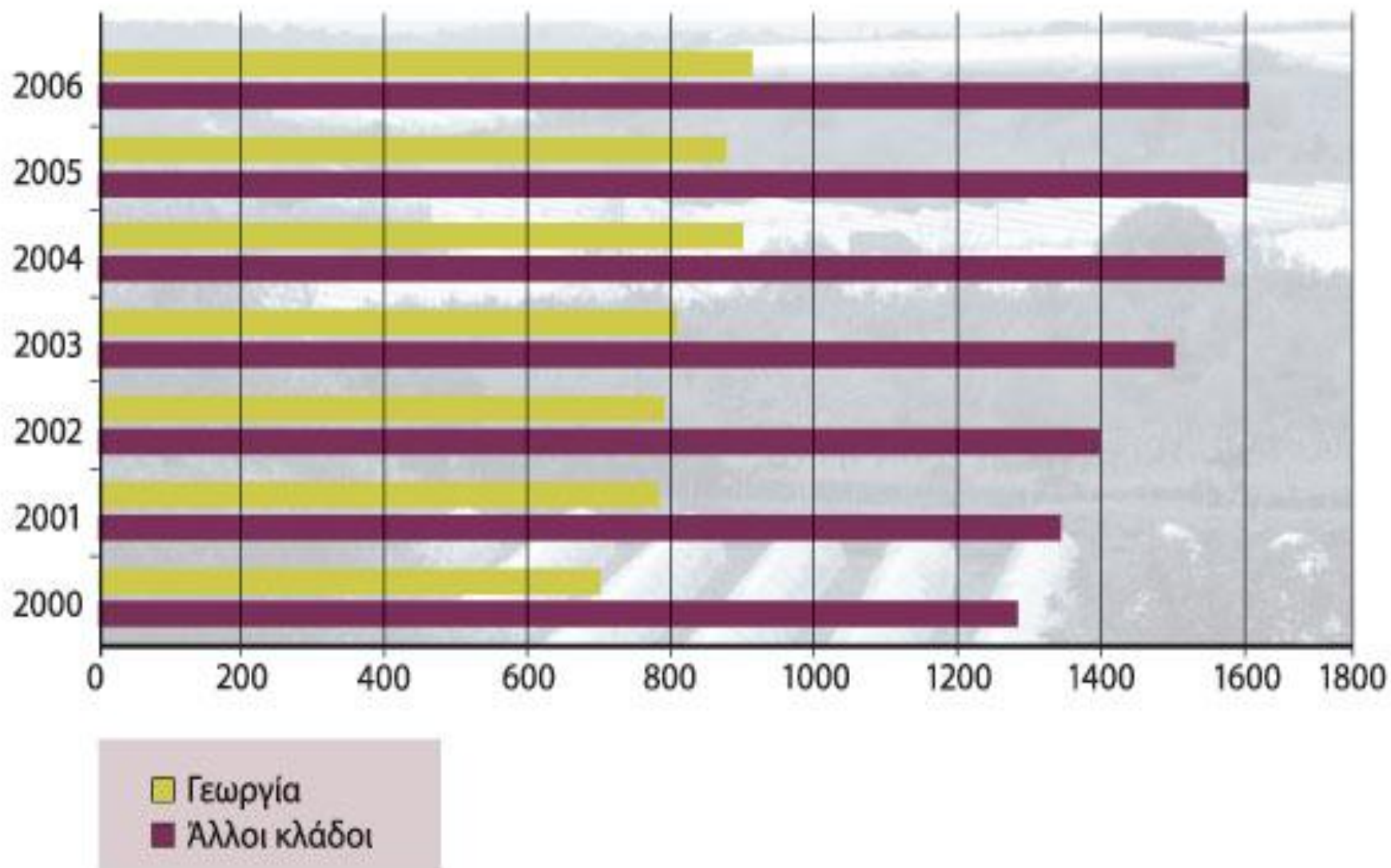
2. Διαρθρωτικά

- Μεγάλο πλήθος παραγωγών/μεγάλος αριθμός μικρών αγροτικών εκμεταλλεύσεων
- Γεωγραφική διασπορά των παραγωγικών μονάδων
- Μικρή κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής
- Ανθρώπινοι πόροι

3. Οικονομικά

- Χαμηλή παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής
- Συνθήκες που ομοιάζουν προς τον τέλειο ανταγωνισμό
- Μικρές ελαστικότητες

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΜΕΣΟΥ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΜΗΝΙΑΙΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ – ΕΥ 27

A combine harvester is shown in the middle ground, harvesting a vast field of golden wheat. The sky is filled with soft, white clouds, and the overall scene is bright and clear. The text is overlaid on the right side of the image.

**Η
ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
(ΚΑΠ)**

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)

- ❖ Ιδρυτική Συνθήκη της Ρώμης 1957 (ΕΟΚ)
Άρθρα 39-47
- ❖ Διάσκεψη της Στρέζα 1958
Κατευθυντήριες γραμμές της ΚΑΠ
- ❖ Έναρξη εφαρμογής της ΚΑΠ το 1962

Οι στόχοι της ΚΑΠ (άρθρο 33, πρώην άρθρο 39)

α) να αυξάνει την παραγωγικότητα της γεωργίας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου, με

- την εξασφάλιση της ορθολογικής ανάπτυξης της γεωργικής παραγωγής καθώς και της
- άριστης εκμετάλλευσης των συντελεστών παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού,

β) να εξασφαλίζει κατ' αυτόν τον τρόπο ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο στο γεωργικό πληθυσμό,

- ιδίως με την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των εργαζομένων στη γεωργία,

γ) να σταθεροποιεί τις αγορές

δ) να εξασφαλίζει τον εφοδιασμό του πληθυσμού

ε) να διασφαλίζει λογικές τιμές για στους καταναλωτές.

Το ίδιο άρθρο αναφέρει επίσης: «κατά την εκπόνηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και των ειδικών μεθόδων που συνεπάγεται η εφαρμογή της, λαμβάνεται υπόψη:

- α) ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της γεωργικής δραστηριότητας, που απορρέει από την κοινωνική δομή της γεωργίας και τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γεωργικών περιοχών,
- β) η ανάγκη βαθμιαίας εφαρμογής των καταλλήλων προσαρμογών,
- γ) το γεγονός ότι στα κράτη μέλη η γεωργία αποτελεί έναν τομέα στενά συνδεδεμένο με το σύνολο της οικονομίας

το άρθρο 34 (πρώην άρθρο 40) αναφέρει:

Για να επιτευχθούν οι στόχοι που προβλέπονται στο άρθρο 33, δημιουργείται κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών(ΚΟΑ). Ανάλογα με τα προϊόντα, η οργάνωση αυτή λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές:

- α) κοινών κανόνων ανταγωνισμού
- β) υποχρεωτικού συντονισμού των διαφόρων εθνικών οργανώσεων αγοράς
- γ) ευρωπαϊκής οργανώσεως της αγοράς

Κατευθυντήρες γραμμές της ΚΑΠ

- Δημιουργία ενιαίας αγοράς
- Κοινοτική προτίμηση
- Χρηματοδοτική αλληλεγγύη
 - ΕΓΤΠΕ

- ❖ Προσπάθεια να συνδυασθεί ένας ισχυρός προστατευτισμός με τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς
- ❖ Ίση μεταχείριση άνισων και διαφορετικών υποκειμένων

Η εφαρμογή της ΚΑΠ

Μηχανισμός παρέμβασης στις αγορές των γεωργικών προϊόντων, ο οποίος διασφάλιζε:

1. Μια κατώτατη τιμή για τους παραγωγούς και έναν μηχανισμό αγοραστικής παρέμβασης, ώστε να διασφαλίζεται ο παραγωγός ότι στη χειρότερη περίπτωση θα διαθέσει το προϊόν του σε αυτή την κατώτατη τιμή.
2. Μια ανώτερη από την προηγούμενη, επιθυμητή για τους γεωργούς, τιμή, η οποία ταυτόχρονα να είναι λογική για τους καταναλωτές.

(ως ένα βαθμό αλληλοσυγκρουόμενοι στόχοι)

Η «λογική» αυτών των δύο τιμών ήταν ότι οι πραγματικές τιμές στις αγορές θα διαμορφώνονται μεταξύ αυτών των ορίων, αφού:

1. Σε περίπτωση που οι πραγματικές τιμές στις αγορές θα ξεπερνούσαν την ανώτερη τιμή, οι εισαγωγές από το εξωτερικό θα συμπιέζαν τις τιμές προς τα κάτω, αφού οι τιμές στη διεθνή αγορά ήταν σταθερά χαμηλότερες από τις κοινοτικές, ο δε μηχανισμός είχε προνοήσει ώστε οι τιμές των εισαγομένων να διαμορφώνονται στο επίπεδο της ανώτερης τιμής.
2. Σε περίπτωση που οι πραγματικές τιμές στις αγορές διαμορφώνονταν σε επίπεδα χαμηλότερα από την κατώτατη καθορισμένη τιμή, οι γεωργοί είχαν την επιλογή να εισπράξουν την κατώτατη καθορισμένη τιμή, παραδίνοντας το προϊόν τους στον κοινοτικό μηχανισμό παρέμβασης.

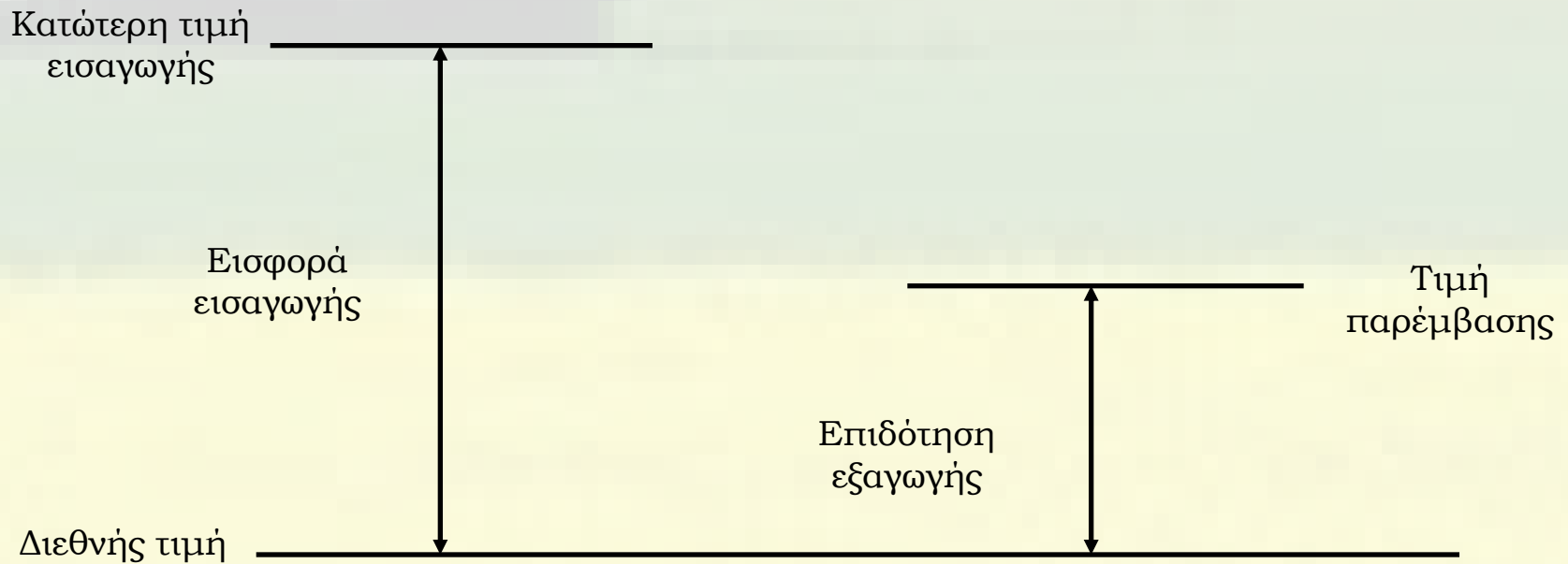
Αυτό το σύστημα τιμών ικανοποιούσε καθέναν από τους στόχους, αφού:

- α) Οι παραγωγοί που είχαν τη δυνατότητα να παράγουν με κόστος χαμηλότερο από την κατώτατη τιμή είχαν συμφέρον να αυξήσουν την παραγωγή τους μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας, όπως ορίζει ο πρώτος στόχος της Συνθήκης.
- β) Μέσω της αυξημένης παραγωγικότητας, χωρίς υπερβολική αύξηση των τιμών, ήταν δυνατή η αύξηση των γεωργικών εισοδημάτων και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του γεωργικού πληθυσμού.
- γ) Το περιθώριο διακύμανσης των τιμών ήταν περιορισμένο και ελεγχόμενο, συντελώντας στη σταθεροποίηση των αγορών.
- δ) Ο εφοδιασμός των αγορών ήταν διασφαλισμένος. Ακόμη και στις περιπτώσεις ανεπάρκειας της εγχώριας κοινοτικής παραγωγής, οι εισαγωγές από τη διεθνή αγορά ήταν συμφέρουσες, καθόσον οι κοινοτικές τιμές ήταν υψηλότερες.
- ε) Οι επικρατούσες στην αγορά τιμές ήταν εξ ορισμού, ακόμη και στο υψηλότερο επίπεδό τους, λογικές για τον καταναλωτή.

Εργαλεία άσκησης της αγροτικής πολιτικής

- Απόσυρση πλεονασμάτων (νωπά φρούτα & λαχανικά)
- Ελλειμματικές πληρωμές (βαμβάκι)
- Περιορισμός της παραγωγής (γάλα)
- Επιδότηση των εξαγωγών (χοιρινό, μοσχαρίσιο, πουλερικά)
- Προστασία έναντι των εισαγωγών- δασμοί

Μηχανισμός στήριξης των τιμών των σιτηρών στην ΕΕ

Χρηματοδότηση της ΚΑΠ

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ)

- ❖ Δεν αποτελεί ξεχωριστό χρηματοδοτικό όργανο
- ❖ «Λογαριασμός» στα πλαίσια του κοινοτικού προϋπολογισμού για τη χρηματοδότηση των μέτρων στήριξης
- ❖ Τμήμα Προσανατολισμού: διαρθρωτικά μέτρα (περ. 10%)
- ❖ Τμήμα Εγγυήσεων: εξασφάλιση των εγγυημένων τιμών (περ. 90%)
- ❖ Παραμένει το Τμήμα Εγγυήσεων και Δημιουργείται το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

Αποτελέσματα εφαρμογής της ΚΑΠ κατά τα πρώτα 30 έτη (I)

- Πολιτική των εγγυήσεων
- Απορρόφηση της παραγωγής σε εύλογες τιμές —→ Αύξηση της παραγωγής
- Αύξηση της παραγωγής —→ Αύξηση των εισοδημάτων
- Επίτευξη του στόχου της Αυταρκείας (10ετία 1970)
- Διόγκωση των πλεονασμάτων (τέλη '70, '80, αρχές '90) —→ Αύξηση των επιδοτήσεων για την εξαγωγή τους
- Αύξηση του κόστους της ΚΑΠ
- ❖ *Το κόστος αποθήκευσης και διάθεσης του πλεονάσματος είχε οδηγήσει τα έξοδα του ΕΓΤΠΕ να φτάσουν τα 30 δισεκατομμύρια Ecu το 1992, από τα 11 δις που ήταν το 1981*
- Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις
- Ανάγκη για μεταρρύθμιση

Αποτελέσματα εφαρμογής της ΚΑΠ κατά τα πρώτα 30 έτη (II)

- ↑ Θεσμικών τιμών μέχρι τις αρχές του '80
- ↑ Παραγωγής 2-3% ετησίως
- ↑ Κατανάλωσης κατά 0,5-1%
- 1985 στήριξη της ΚΑΠ από τον προϋπολογισμό σε ποσοστό 72,86%
- 1975-1987: ↑ των δαπανών κατά 167%
- ↓ του αγροτικού εισοδήματος κατά 5%
- 80% των δαπανών → 20% των αγροτ. εκμεταλλεύσεων
- Γάλα και βοδινό κρέας: βαθμό στήριξης 50%
- Ελαιόλαδο: 3,5%

An aerial photograph of a large farm complex. The farm features several large red barns, white silos, and various smaller buildings. There are also several large stacks of hay or grain. The farm is surrounded by green fields and a road. In the background, there are more fields and a body of water under a clear blue sky.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΚΑΠ- ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Ιστορική αναδρομή της ΚΑΠ (I)

1968: Σχέδιο Mansholt , « Γεωργία 1980, μνημόνιο για την αναδιάρθρωση της γεωργίας της ΕΟΚ»

- Εισόδημα των γεωργών ανάλογο με αυτό στους άλλους τομείς της οικονομίας αλλά και συγκρίσιμες συνθήκες ζωής
- Κατεύθυνση της γεωργίας προς μεγαλύτερες και ανταγωνιστικότερες εκμεταλλεύσεις / νεότεροι και πιο δραστήριοι αγρότες

Μέτρα:

- ❖ Μείωση των αγροτών με κίνητρα εξόδου
- ❖ συνεταιρισμοί
- ❖ ευκαιρίες απασχόλησης στο 2γενή και 3γενή τομέα

1972: «Τρεις οδηγίες»

1. Εκσυγχρονισμός των αγροτικών εκμεταλλεύσεων
2. Πρόωρη συνταξιοδότηση (55 ετών)
3. Εκπαίδευση των αγροτών

1975: (4) αποζημίωση των αγροτών στις ορεινές περιοχές

Ιστορική αναδρομή της ΚΑΠ (II)

1985: J. Delors, « Πράσινο βιβλίο»

- Επιδοτήσεις για διαφοροποίηση της παραγωγής προς μη πλεονασματικά προϊόντα
- Βελτίωση της ποιότητας
- Προστασία του περιβάλλοντος
- Συνολική ανάπτυξη της υπαίθρου
- Μέτρα διαρθρωτικής πολιτικής
- Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ)

1988: Μηχανισμός Σταθεροποιητών

Ιστορική αναδρομή της ΚΑΠ (III)

1992: Mc Sharry Reform- Συμβούλιο Υπουργών
Γεωργίας (21.05.1992)

Διαπραγματεύσεις GATT (1986-1994) –Εσωτερικές πιέσεις

- Σιτηρά, ελαιούχοι σπόροι, βόειο & αιγοπρόβειο κρέας, γαλακτοκομικά προϊόντα
 - Μείωση των θεσμικών τιμών προς τις διεθνείς
 - Εισοδηματικές ενισχύσεις (στρεμματικές/ανά κεφαλή ζώου)
 - Αγρανάπαυση
 - Διατήρηση των ποσοτώσεων
- « Συνοδευτικά μέτρα»
- Πρόωρη συνταξιοδότηση
 - Αναδάσωση
 - Πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον

Ιστορική αναδρομή της ΚΑΠ (IV)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

1. Μείωση των τεράστιων αποθεμάτων
2. Συγκράτηση της δημοσιονομικής δαπάνης της ΚΑΠ (κάτω από το 50% του προϋπολογισμού)
3. Αύξηση των γεωργικών εισοδημάτων με έναν μέσο ετήσιο ρυθμό 4,5% την περίοδο 1992-1996
4. Μετάθεση του κύριου βάρους της προστασίας από τους καταναλωτές στους φορολογούμενους

Ιστορική αναδρομή της ΚΑΠ (IV)

ΚΑΠ και Διεύρυνση

1.5.2004/ 1.1.2007: 10+2 νέα Κ-Μ.

ΧΚΑΕ

- ↑ Καταναλωτών κατά 100 εκ
- Μέση αγοραστική δύναμη στο 1/3 της ΕΕ15
- ↑ 50% της αγροτικής έκτασης της ΕΕ και κατά 20% της αγροτικής παραγωγής.
- Συμμετοχή του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ από 2.4%-14,6% (ΕΕ15: 2.1%)
- ↑ στο εργατικό δυναμικό από 4,0%-32,3% (ΕΕ15: 4,0%)

Διάρθρωση της απασχόλησης ανά Τομέα, ΕΕ και νέα Κ-Μ.

	Γεωργία	Βιομηχανία	Υπηρεσίες
ΕU27	6,2	27,7	66,1
Βουλγαρία	8,9	34,2	56,8
Κύπρος	4,7	24,1	71,2
Τσεχία	4,0	39,5	56,5
Εσθονία	5,3	34,0	60,7
Ουγγαρία	4,9	32,5	62,7
Λιθουανία	14,0	29,1	56,9
Λετονία	11,8	26,5	61,7
Μάλτα	2,0	30,0	68,0
Πολωνία	17,4	29,2	53,4
Ρουμανία	32,3	30,5	37,3
Σλοβενία	9,1	37,1	53,8
Σλοβακία	4,7	38,8	56,4

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Τέταρτη Έκθεση για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή, 2007.

Ιστορική αναδρομή της ΚΑΠ (V)

1999: Agenda 2000- Σύνοδος Κορυφής του Βερολίνου (24-25.3.1999)

Αναλύει της προοπτικές της ΕΕ για την περίοδο 2000-2006 και προσδιορίζει τα χρηματικά μέσα (προοπτική διεύρυνσης)

- Λιγότερο φιλόδοξη από τις αρχικές προτάσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου Υπουργών Γεωργίας
- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας μέσω της μείωση των τιμών στήριξης
- Παράλληλη εισοδηματική αντιστάθμιση
- Αμετάβλητες οι αγροτικές δαπάνες για τα επόμενα επτά χρόνια
- Περιβαλλοντικές παράμετροι
- Ελευθερία στα Κ-Μ να προσδιορίζουν το ύψος των επιδοτήσεων (περιβαλλοντικά κριτήρια, ύψος της απασχόλησης, συνολικές επιδοτήσεις ανά εκμετάλλευση)
- Ποιότητα& ασφάλεια των τροφίμων
- Συνολική αγροτική ανάπτυξη-δημιουργία εναλλακτικών εισοδημάτων στην ύπαιθρο

Ιστορική αναδρομή της ΚΑΠ (VI)

2002 : «Ενδιάμεση επανεξέταση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής»
(Επίτροπος της γεωργίας 10.7.2002)

2003: «Ενδιάμεση αναθεώρηση της ΚΑΠ» (26.6.2003)

Ριζική μεταβολή της ΚΑΠ που οδηγείται σε ένα σχήμα κοινωνικής πολιτικής

Λόγοι:

1. Περιορισμός των δαπανών μέχρι το 2013 (ενόψει και της διεύρυνσης)
2. Διαπραγματεύσεις στα πλαίσια του ΠΟΕ

Στόχοι:

1. Ανταγωνιστική γεωργία
2. Σεβασμός στο περιβάλλον, ποιοτικά-ασφαλή προϊόντα
3. Δίκαιο βιοτικό επίπεδο, εισοδηματική σταθερότητα στους γεωργούς
4. Απλουστευμένη γεωργική πολιτική (σαφής διαχωρισμός Επιτροπής-Κ.Μ.)
5. Ποικιλομορφία των γεωργικών δραστηριοτήτων

«Ενδιάμεση αναθεώρηση της ΚΑΠ» (Νέα ΚΑΠ)

Μέτρα:

- *Αποδέσμευση* της στήριξης από το προϊόν και τον όγκο παραγωγής (..από το προϊόν στον παραγωγό)
- *Ενιαία ενίσχυση* με βάση τις ενισχύσεις που εισέπραττε ο παραγωγός την τριετία 2000-2002 (σταθερό ποσό ανά έτος)
- *Πολλαπλή συμμόρφωση*
- *Αρχή της συνυπευθυνότητας* (διατήρηση της γης σε καλή κατάσταση, περιβαλλοντικά κριτήρια)
- *Περιορισμός* της εισοδηματικής στήριξης στις μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις
- Οι εξοικονομούμενοι πόροι διατίθενται για την *Αγροτική ανάπτυξη*
- *Πολυλειτουργικότητα* του αγροτικού χώρου
- Αναθεώρηση του καθεστώτος των *μεσογειακών προϊόντων* (ελαιόλαδο, καπνός, βαμβάκι) τον 4.2004

Πραγματικό αγροτικό εισόδημα ανά μονάδα εργασίας – EU27 (2006=100)

	2005	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
EU27	95	100,0	104,6	107,2	108,6	111,1	114,1	117,3	121,0
EU15	97	100,0	100,5	101,7	101,8	103,3	105,3	107,3	109,9
EU10	93	100,0	114,5	118,8	122,6	122,8	121,9	122,7	124,9
EU2	86	100,0	124,6	131,8	135,8	143,2	154,1	164,6	171,8

EU10: Τα κράτη – μέλη που εντάχθηκαν στην ΕΕ από την 1^η Μαΐου 2004

EU2: Βουλγαρία και Ρουμανία

Πηγή: European Commission – Economic analysis and market forecasts –
Prospects for agricultural markets and income 2007-2014, July 2007

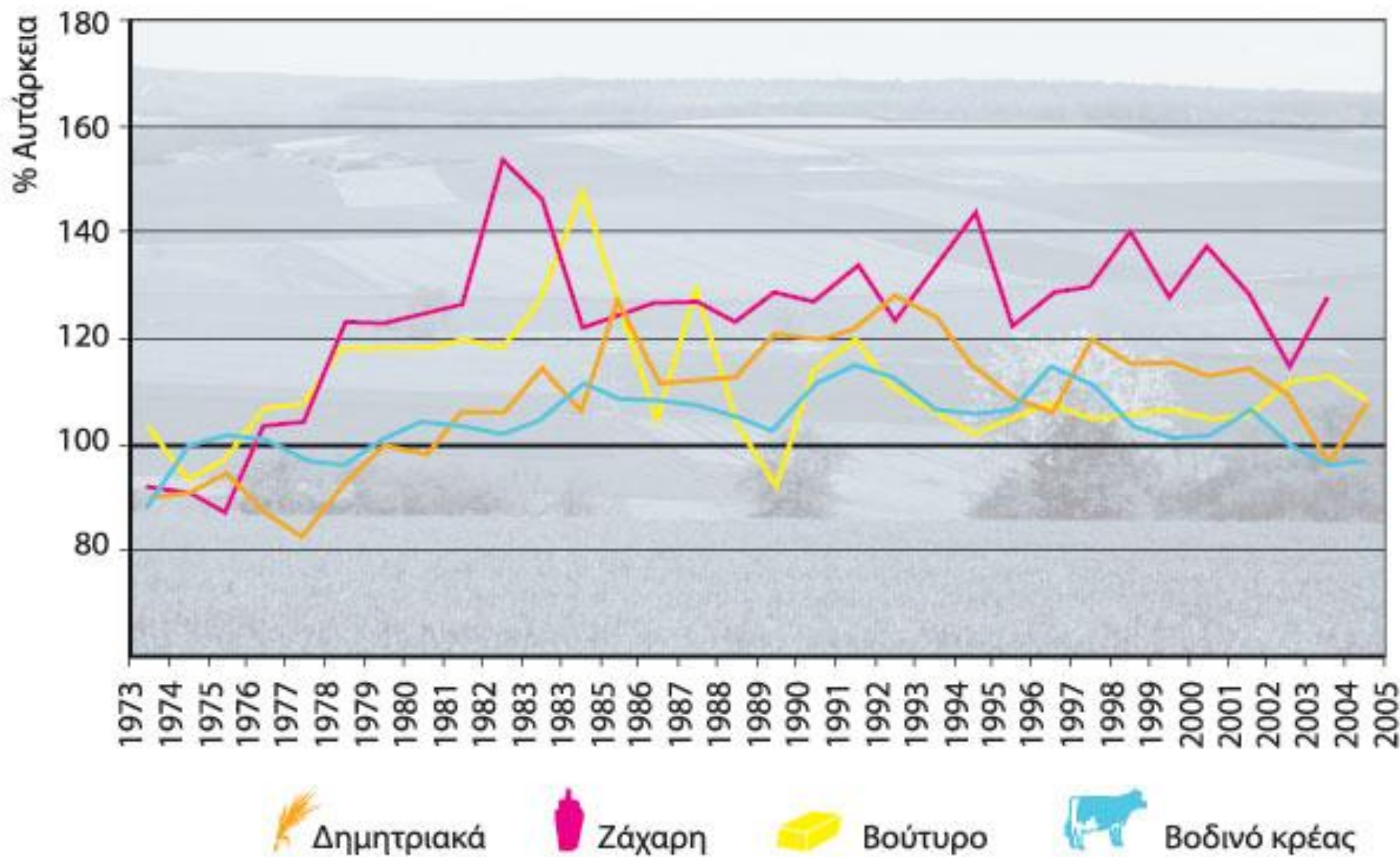
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Παρέχεται βοήθεια σε αγρότες και κατοίκους αγροτικών περιοχών για τις εξής δραστηριότητες:

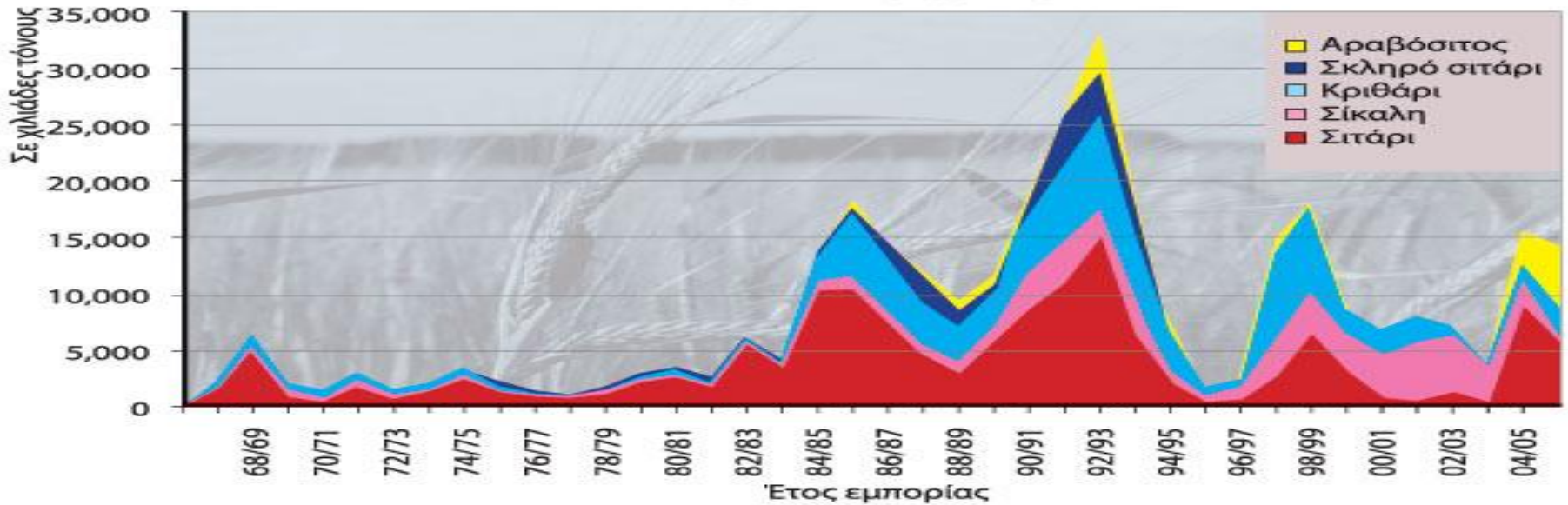
- Εκπαίδευση σε νέες αγροτικές μεθόδους και τεχνικές
- Στήριξη για την εγκατάσταση νέων αγροτών
- Στήριξη της συνταξιοδότησης των μεγάλης ηλικίας γεωργών
- Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών
- Γεωργικές/Δασοκομικές επενδύσεις
- Εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων και μηχανημάτων
- Στήριξη στην προσπάθεια των αγροτών να τηρήσουν τα κοινοτικά πρότυπα σε θέματα περιβαλλοντικά, ευζωίας ζώων και δημόσιας υγείας
- Παροχή βοήθειας για τη δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας τροφίμων στα αγροκτήματα, έτσι ώστε οι αγρότες να έχουν υψηλότερο εισόδημα
- Στήριξη για την εμπορία αγροτικών προϊόντων
- Βελτίωση της ποιότητας και προώθηση προϊόντων υψηλής ποιότητας
- Οργάνωση ομάδων παραγωγών στα νέα κράτη μέλη
- Στήριξη γεωργίας σε ορεινές και άλλες μειονεκτικές περιοχές
- Αποκατάσταση παραγωγικού δυναμικού περιοχών που έχουν υποστεί ζημιές
- Βελτιώσεις στην ευζωία των ζώων
- Ανακαίνιση χωριών και αγροτικών εγκαταστάσεων
- Προώθηση του τουρισμού
- Βελτίωση πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες για τον αγροτικό πληθυσμό
- Γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα για τη βελτίωση του περιβάλλοντος
- Αποζημίωση αγροτών σε περιοχές Natura 2000 (*)
- Αναδάσωση
- Μέτρα για τη βελτίωση της δασικής διαχείρισης

(*) Natura 2000: το δίκτυο περιοχών της ΕΕ οι οποίες καθορίζονται από κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με την οδηγία περί πτηνών και την οδηγία περί οικοτόπων.

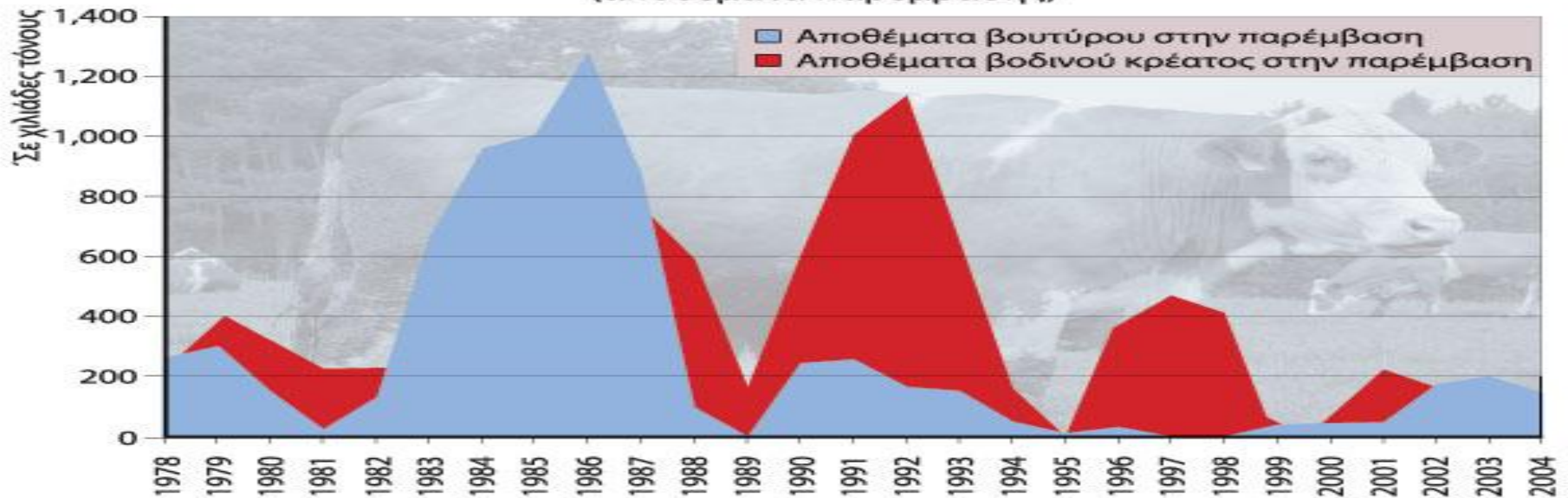
ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΣ ΣΕ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ, ΖΑΧΑΡΗ, ΒΟΥΤΥΡΟ ΚΑΙ ΒΟΔΙΝΟ ΚΡΕΑΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

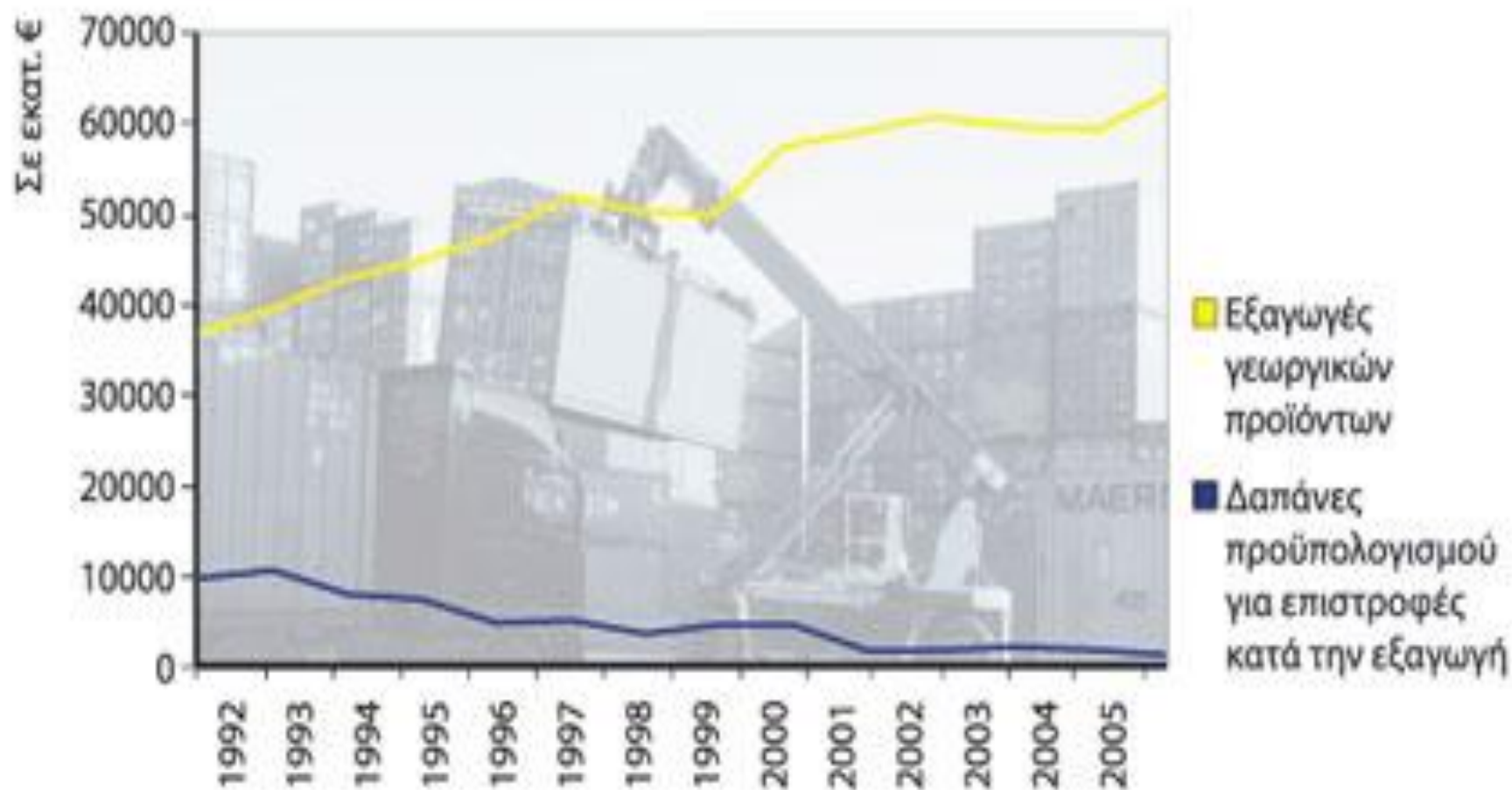
«ΒΟΥΝΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΛΕΟΝ
Εξέλιξη δημόσιων αποθεμάτων δημητριακών
 (αποθέματα παρέμβασης)

Εξέλιξη δημόσιων αποθεμάτων για βούτυρο και βοδινό κρέας
 (αποθέματα παρέμβασης)

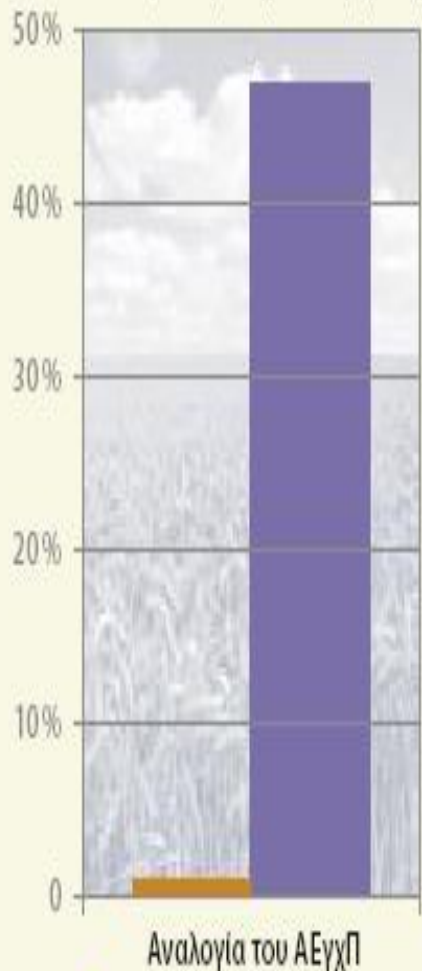
Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ, ΑΛΛΑ Η ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ

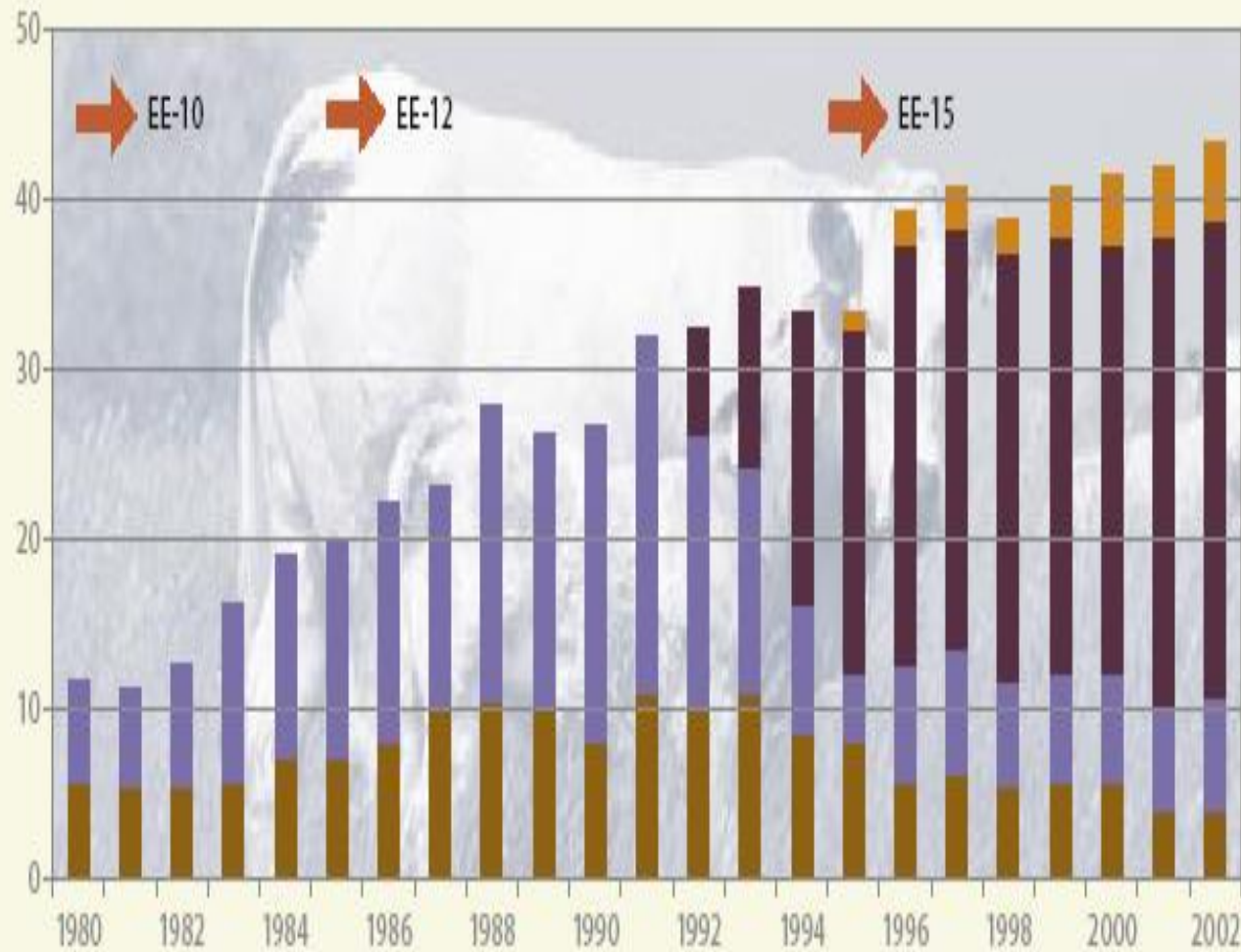
Κόστος της ΚΓΠ σε προοπτική

Η εξέλιξη των δαπανών της ΕΕ

Κόστος ΚΓΠ (σε σχετικούς όρους)

Δια. €

Πηγή: EU- Directorate-General for Agriculture and Rural Development, 2009

■ Δαπάνες ΚΓΠ

■ Συνολικές δημόσιες δαπάνες
(ΕΕ και εθνικοί προϋπολογισμοί)

■ Επιδοτήσεις εξαγωγών

■ Στήριξη της αγοράς

■ Άμεσες ενισχύσεις

■ Αγροτική ανάπτυξη

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Οι δαπάνες και το μονοπάτι της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ

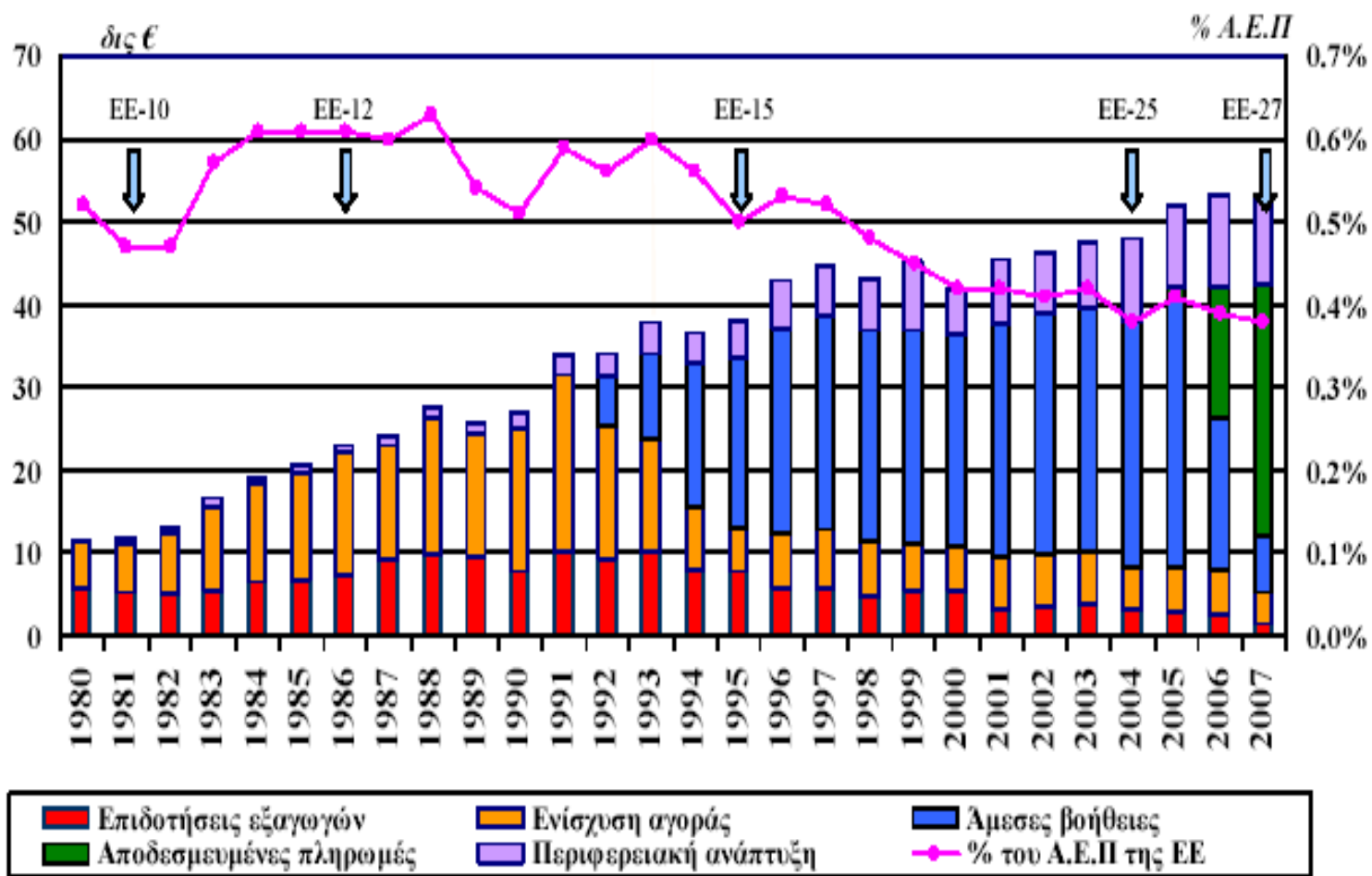

Table: EU25 Agricultural Trade (2000-2006) in billion \$

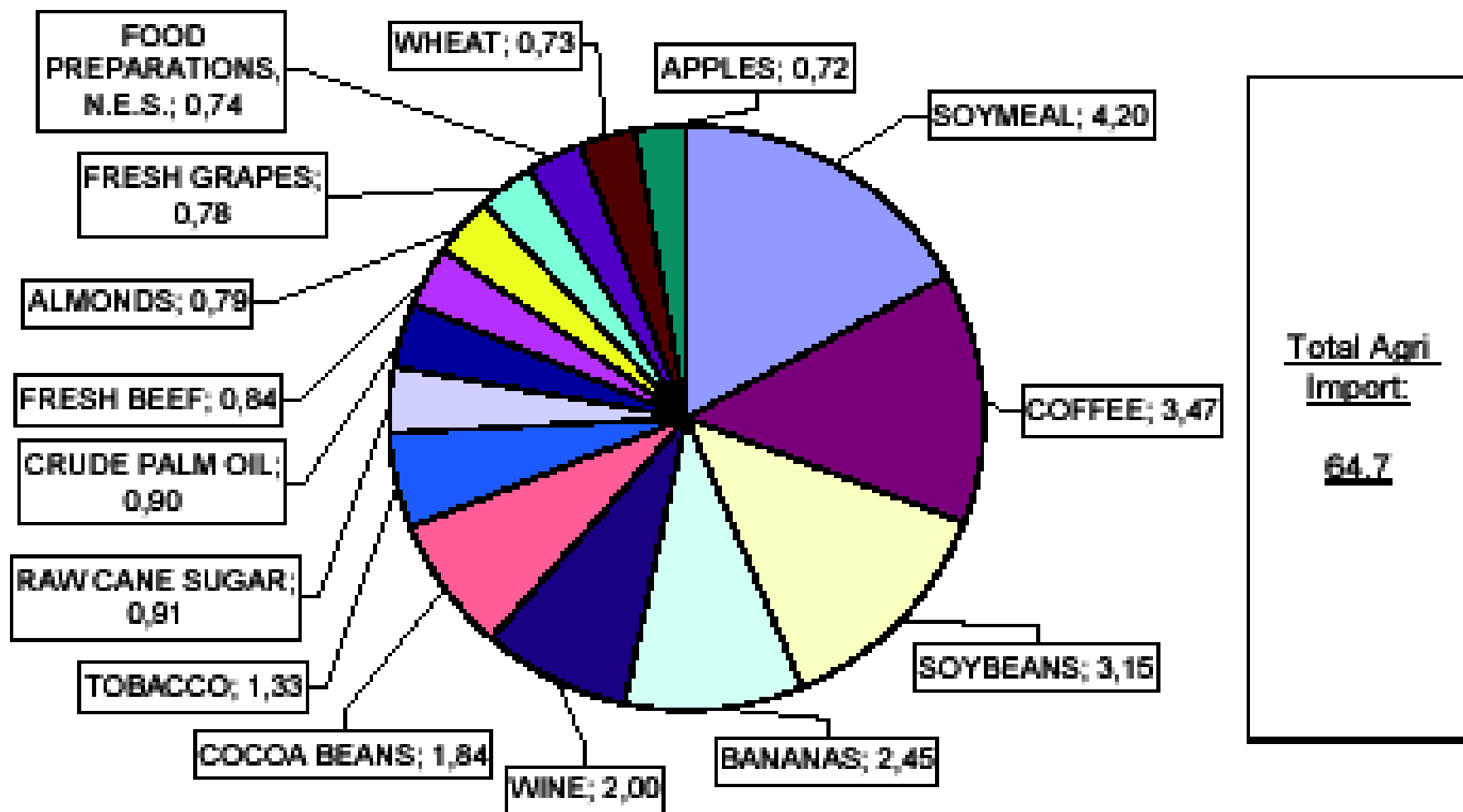
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Exports	58.3	58.7	63.4	75.2	77.4	79.5	90.7
Imports	58.8	60.5	64.2	75.5	79.6	79.5	84.7
Balance	-0.5	-1.8	-0.8	-0.3	-2.2	0.1	6.0

Source: COMEXT (inward processing included)

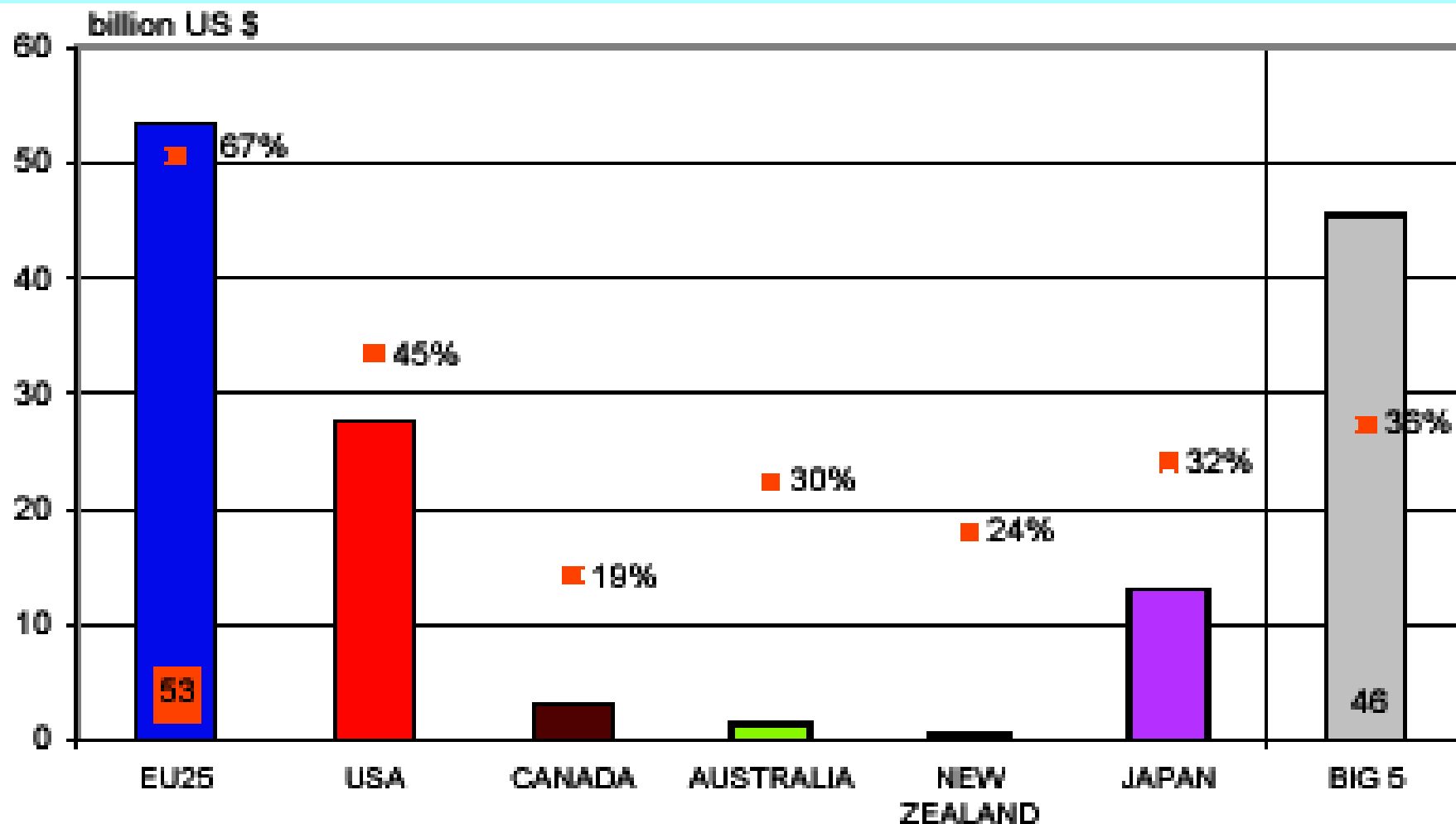
Graph 10: EU25 - main agricultural imports

in billion € (avg 2004-2006)

Source: COMEXT

Graph 11: Agricultural imports from developing countries

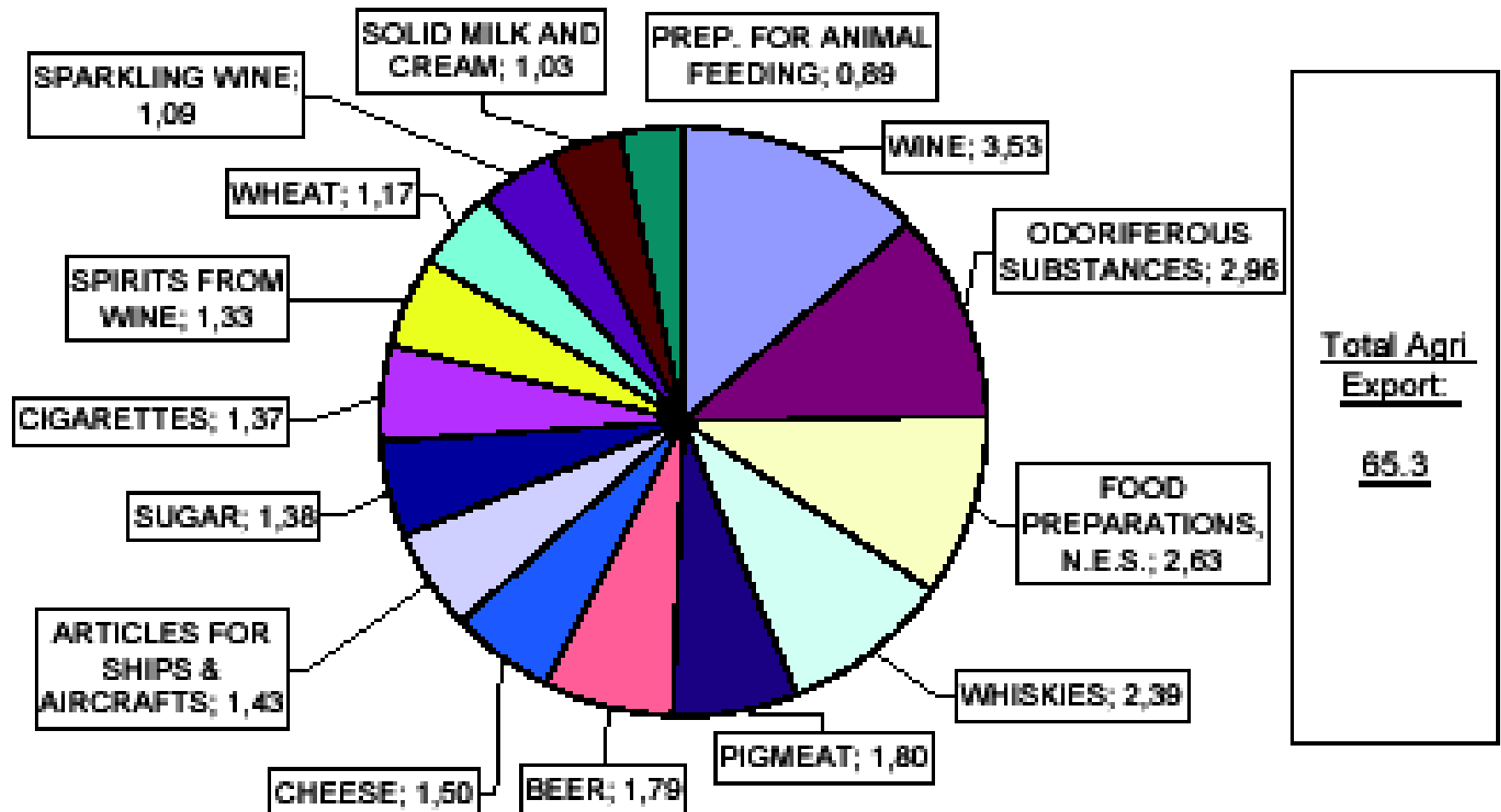
Source: COMTRADE - (avg 2003-2005)

■ Import from DCs ■ % import from DCs

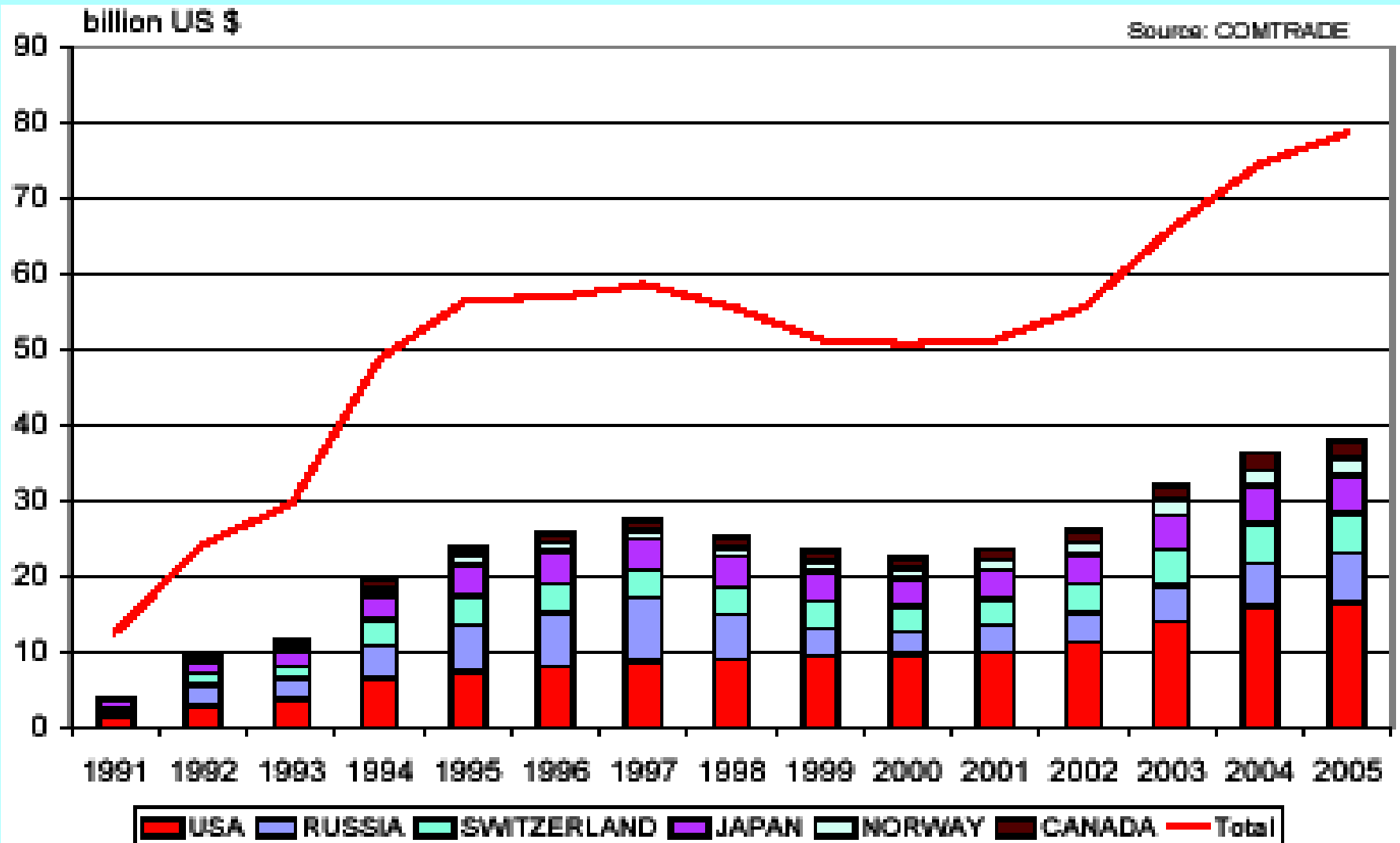
Graph 14: EU25 main agricultural exports

in billion € (avg 2004-2006)

Source: COMEXT

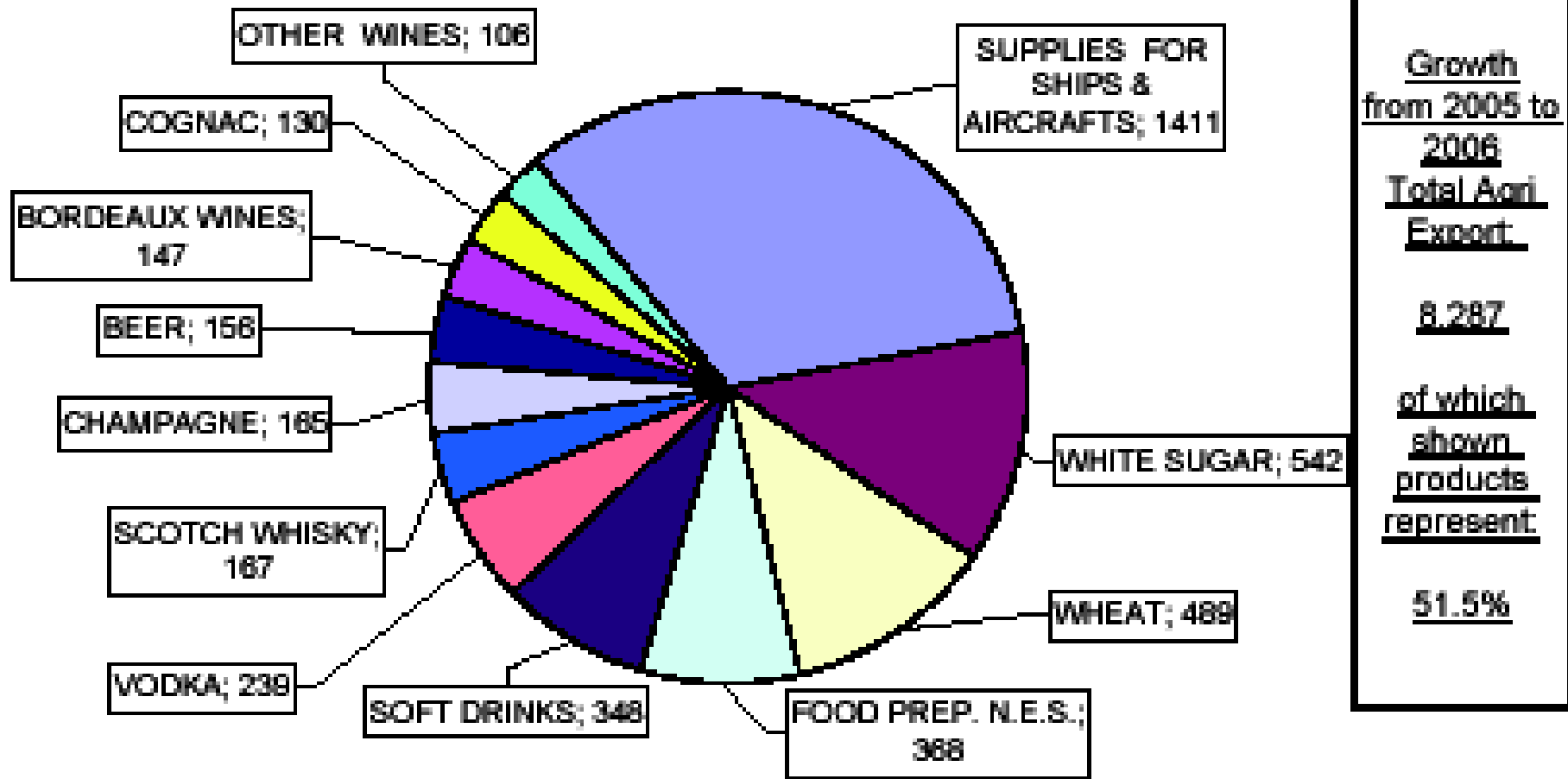
Graph 12: EU25 - agricultural exports by destination

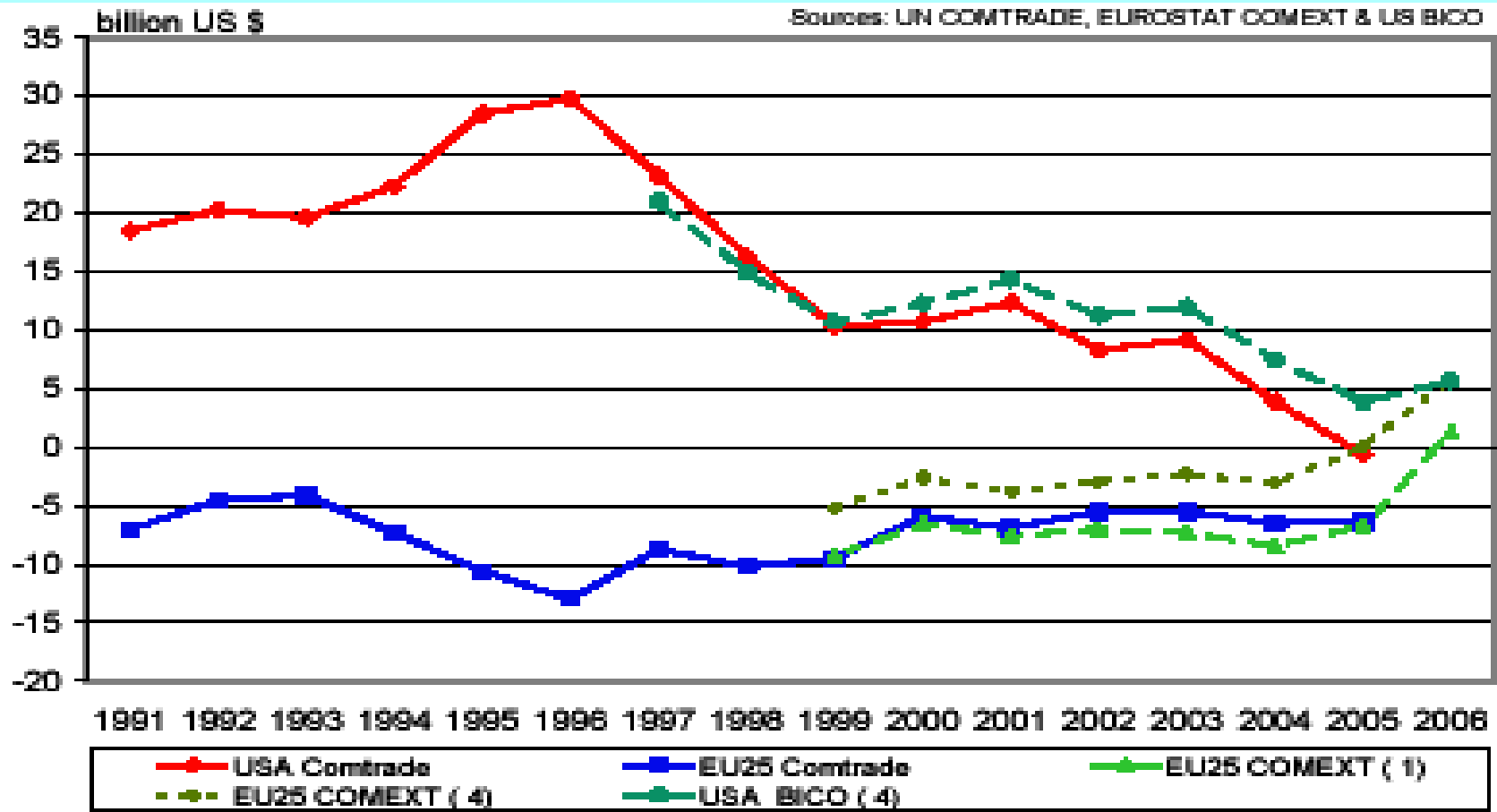
Graph 15: Growth from 2005 to 2006 of top EU25 exports

in million € (2006)

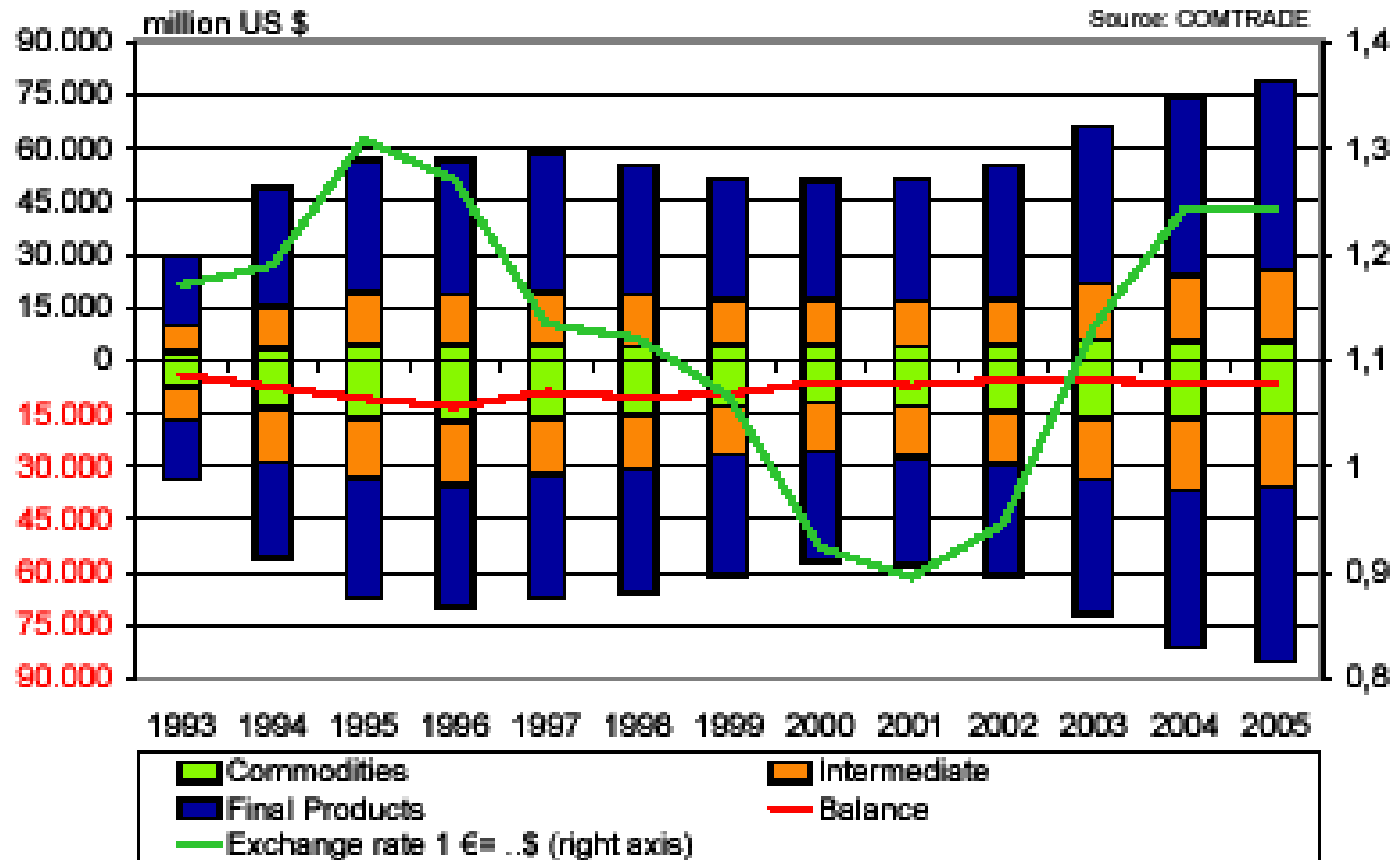
Source: COMEXT

Graph 3: EU25 & US agricultural trade balance

Graph 6: EU25 structure of agricultural trade (1993-2005)

ΚΑΠ- Το παρόν πλαίσιο

- Η σημαντική αύξηση στις τιμές των τροφίμων επαναφέρει την προσοχή στη γεωργία
- Η ΚΑΠ έχει ήδη εισάγει βραχυπρόθεσμες ρυθμίσεις για να ανταποκριθεί σε αυτή την κρίση
- Οι προτάσεις του “Ελέγχου Υγείας” προσπαθούν να ρυθμίσουν την μεταρρύθμιση της ΚΑΠ
- Οι ενισχύσεις είναι κυρίως αποδεσμευμένες και υπόκεινται στο καθεστώς της πολλαπλής συμμόρφωσης
- Ο ρόλος των μηχανισμών παρέμβασης έχει μειωθεί σημαντικά
- Η πολιτική της Αγροτικής Ανάπτυξης έχει ενισχυθεί με πόρους και εργαλεία πολιτικής
- Περιβαλλοντικά ζητήματα (κλιματική αλλαγή)
- Νέες προτάσεις της Επιτροπής για την Περίοδο 2014-2020

Ο “Έλεγχος Υγείας” επιχειρεί την μεταρρύθμιση της ΚΑΠ έτσι ώστε

- Να κάνει το μοντέλο της ενιαίας ενίσχυσης πιο δραστικό, αποτελεσματικό και απλό
- Να προσαρμόσει τα εργαλεία της αγοράς έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις νέες ευκαιρίες
- Να ανταποκριθεί στις νέες και υπάρχουσες προκλήσεις (αλλαγή κλίματος, βίο-ενέργεια, έλλειψη νερού, βιοποικιλότητα, πράσινη ενέργεια)
- Μεταφορά πόρων στο Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
- Κατάργηση των περιορισμών που επιβάλλονται στους γεωργούς, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν καλύτερα στα μηνύματα της αγοράς και να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις.

Συμφωνία Υπουργών Γεωργίας ΕΕ, 20.11.2008

ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

- Ομοιόμορφα ποσοστά στο Καθεστώς Ενιαίας Ενίσχυσης (ΚΕΕ)
- Απλοποίηση του ΚΕΕ και κατάργηση της αγρανάπαυσης
- Πολλαπλή συμμόρφωση
- Εν μέρει συνδεδεμένη ενίσχυση και άλλα καθεστώτα βοήθειας
- Ενισχύσεις για διαχείριση κινδύνων
- Στήριξη των τομέων με ειδικά προβλήματα

ΜΕΤΡΑ ΑΓΟΡΑΣ

- Γαλακτοκομικές ποσοτώσεις
- Σιτηρά (αρτοποιήσιμης ποιότητας)
- Καθεστώτα συγκεκριμένης ενίσχυσης

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Αντιμετώπιση των νέων και των υπαρχόντων προκλήσεων: αλλαγή κλίματος, βίο-ενέργεια, έλλειψη νερού, βιοποικιλότητα
– Τα κράτη μέλη οφείλουν να χρησιμοποιήσουν την επιπλέον διαφοροποίηση αποκλειστικά για να ενισχύσουν τα υπάρχοντα μέτρα για αυτές τις προκλήσεις

Προτάσεις της Επιτροπής 2014-2020

- ✓ Οι Δαπάνες για την ΚΑΠ κατά την περίοδο 2014-2020 παραμένουν στα ίδια επίπεδα (σε τρέχουσες τιμές) με αυτά του 2013 ΑΛΛΑΖΕΙ όμως η ΚΑΤΑΝΟΜΗ τους (37,7% του προϋπολογισμού, έναντι του 41,7% για την προηγούμενη περίοδο)
- ✓ Ανακατανομή των Άμεσων Ενισχύσεων ανάμεσα στα κ-μ ώστε αυτά που λαμβάνουν σήμερα χαμηλές ενισχύσεις ανά εκτάριο να προσεγγίσουν το 90% του μέσου όρου της ΕΕ το 2020
 - Ο μ.ο ενίσχυσης της Ελλάδας ανά εκτάριο υπερβαίνει κατά 41,6% τον μ.ο. της ΕΕ-27
 - Καθορίζεται ετήσιο ανώτατο όριο χρηματοδότης ανά κ-μ. («εθνικός δημοσιονομικός φάκελος»)
 - Για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020 :περ. 15 δις (μείωση περ.9%)

ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ (II)

- **Βασικό καθεστώς ενιαίας αποσυνδεδεμένης ενίσχυσης (Υ.Μ.)**
 - Μετακίνηση από το **Ιστορικό** στο **Περιφερειακό** μοντέλο με έντονη την «εθνική διαφοροποίηση»
- **Περιβαλλοντική Πληρωμή (Υ.Μ.):** 30% της ενίσχυσης
- Δυνατότητα **μεταφοράς 10% πόρων από τον πρώτο πυλώνα στον δεύτερο («ευελιξία μεταξύ των πυλώνων»)**
- **Νέοι Αγρότες (Υ.Μ.):** για 5 έτη από την έναρξη της δραστηριότητας, κάτω των 40 ετών κατά το έτος εγγραφής (μέχρι 2% του «εθνικού δημοσιονομικού φακέλου»), *συμπληρωματική της στήριξης που παρέχεται από το 2^ο πυλώνα*
- Ενίσχυση **περιοχών με συγκεκριμένους φυσικούς περιορισμούς (Π.Μ.):** (μέχρι 5% του «εθνικού δημοσιονομικού φακέλου») *συμπληρωματική της στήριξης που παρέχεται από το 2^ο πυλώνα*
- **Συνδεδεμένη Ενίσχυση (Π.Μ.):** για καλλιέργειες και περιοχές «ειδικού» ενδιαφέροντος. Ετήσια πληρωμή για προσδιορισμένες εκμεταλλεύσεις (από 5% -10% του «εθνικού δημοσιονομικού φακέλου») με την έγκριση της Ε.Ε.
- **Ειδική Ενίσχυση για το Βαμβάκι**
- **Μικροί Αγρότες :** Απλοποιημένο Καθεστώς. Ετήσια Ενίσχυση min 500-max 1000 ευρώ (μέχρι 10% του «εθνικού δημοσιονομικού φακέλου», τα κριτήρια και το ύψος καθορίζεται από τα κ-μ.). Αντικαθιστά την Ενίσχυση περιοχών με συγκεκριμένους φυσικούς περιορισμούς και την Συνδεδεμένη Ενίσχυση
- **Ανώτατα όρια των άμεσων ενισχύσεων (Capping) (Υ.Μ)**

ΜΕΤΡΑ ΑΓΟΡΑΣ

- Ενισχυμένο Δίκτυ ασφαλείας
- Απλοποιημένη δημόσια παρέμβαση και ιδιωτική αποθεματοποίηση
- Τέλος ορισμένων καθεστώτων ενίσχυσης και ποσοτώσεων (γάλα , ζάχαρη μέχρι τοπ 2015)
- Αναγνώριση Οργανώσεων Παραγωγών
- Αποθεματικό κρίσεων
- Σύνδεση με το ταμείο αγροτικής ανάπτυξης (για έναρξη δραστηριοτήτων)
- Χρηματοδότηση για έρευνα και καινοτομία
- Ενίσχυση των πόρων για τη βιώσιμη κατανάλωση

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

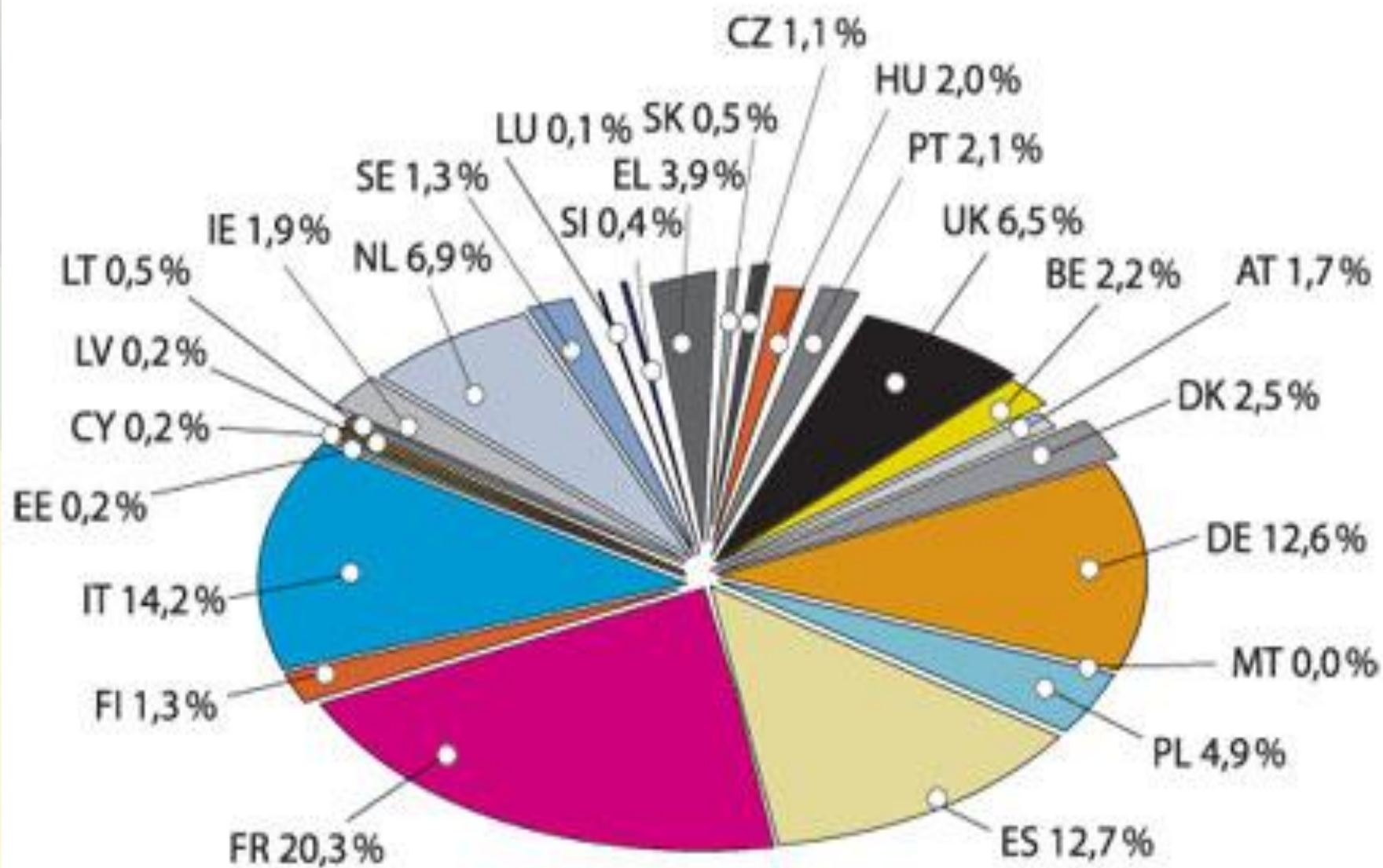
- Προγράμματα για την ανάπτυξη έρευνας καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στον αγροτικό χώρο
- Ενίσχυση **στοχευόμενων πολιτικών στην ύπαιθρο**, με βάση τοπικά χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες- **δημόσια αγαθά**
- **Πρόγραμμα επενδύσεων** για τη στήριξη νέων Αγροτών, μικρών αγροτών , ολοκληρωμένων προγραμμάτων στη διατροφική αλυσίδα
- **Ευελιξία δράσης / στήριξη κοινών δράσεων** (Γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα, βιολογική γεωργία)
- **Συνεργασία μεταξύ των ταμείων** (ΕΓΤΑΑ, ΕΤΠΑ, ΕΚΤ)- Προσέγγιση Leader
- **Αρχή της Αιρεσιμότητας** (Conditionality)
- Τα Κ-Μ υπεύθυνα για τη χάραξη και υλοποίηση της πολιτικής με βάση **Κοινό Στρατηγικό Σχέδιο- Σύμβαση Εταιρικής Σχέσης**
- Καθορισμός **σαφών και μετρήσιμων στόχων αποτελεσματικότητας** (αποθεματικό επίδοσης)- Κοινό Σύστημα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης
- **Παραμένει το καθεστώς** για τα **μικρά νησιά του Αιγαίου** και τις **Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιοχές** (20% του ΕΓΤΑΑ)

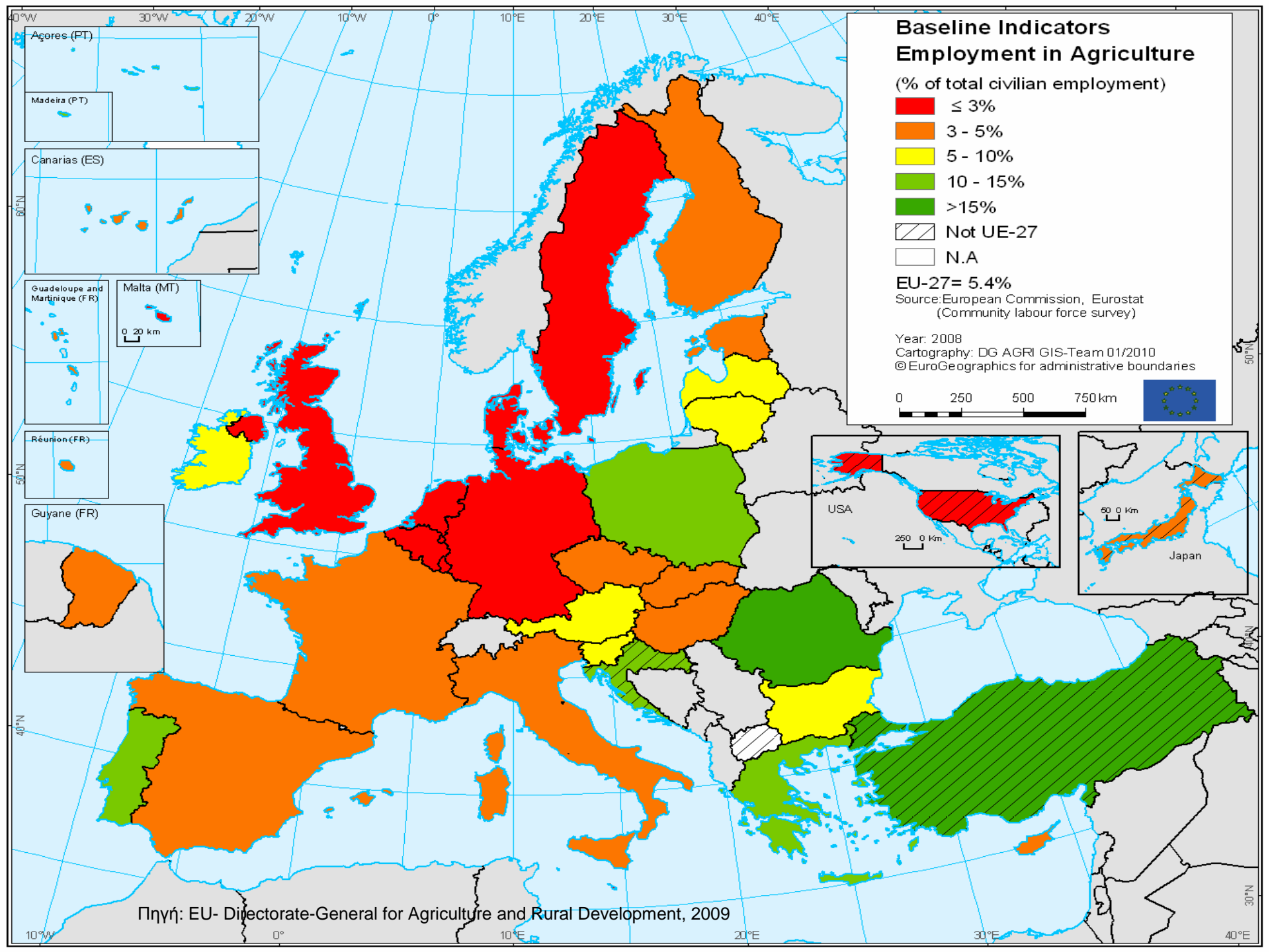
Ανακατανομή των Πόρων ανάμεσα στα κ-μ. με βάση αντικειμενικά κριτήρια αλλά και τις επιδόσεις της προηγούμενης περιόδου + τα ποσά που μεταφέρονται από το “capping”

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΡΙΔΙΟ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΕ (% - 2005)

Baseline Indicators Employment in Agriculture

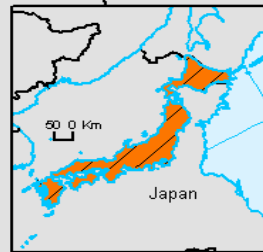
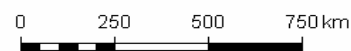
(% of total civilian employment)

- ≤ 3%
- 3 - 5%
- 5 - 10%
- 10 - 15%
- >15%
- Not UE-27
- N.A

EU-27= 5.4%

Source: European Commission, Eurostat
(Community labour force survey)

Year: 2008
Cartography: DG AGRI GIS-Team 01/2010
©EuroGeographics for administrative boundaries

Less-Favoured Areas EU-27

Set up in 1975, the less favoured areas schemes provide 'compensatory allowances' to farmers in mountainous areas or in other areas where the physical landscape results in higher production costs.

This map illustrates the LFA-eligibility on Commune basis (GISCO SABC 2001), for the Programming Period 2000-2006.

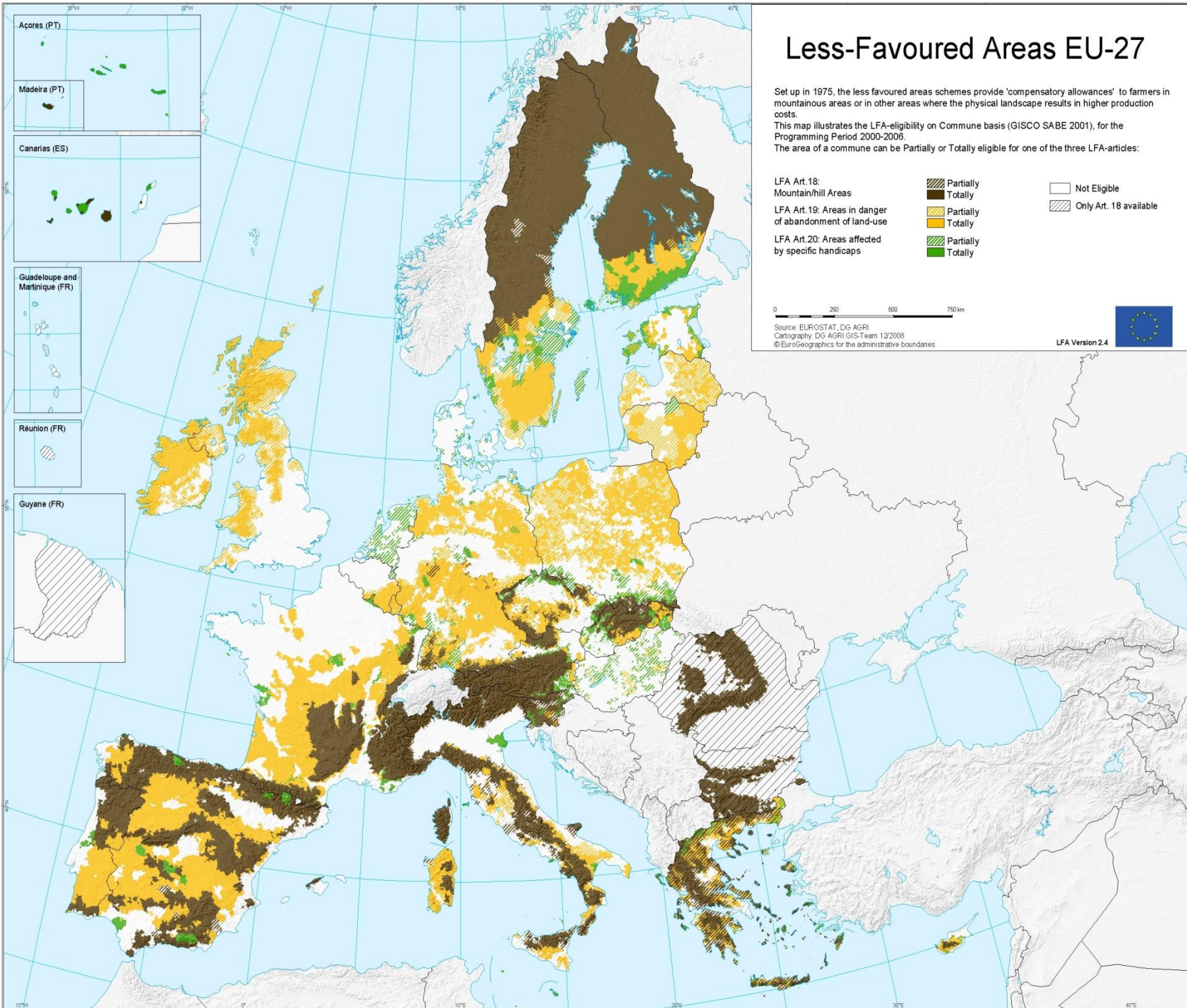
The area of a commune can be Partially or Totally eligible for one of the three LFA-articles:

LFA Art.18:
Mountain/hill Areas	Partially	Not Eligible
	Totally	Only Art. 18 available
LFA Art.19: Areas in danger
of abandonment of land-use	Partially	
	Totally	
LFA Art.20: Areas affected
by specific handicaps	Partially	
	Totally	

0 250 500 750 km

Source: EUROSTAT, DG AGRI
Cartography: DG AGRI GIS-Team 12/2008
© EuroGeographics for the administrative boundaries

LFA Version 2.4

Ελληνική γεωργία

Συμμετοχή του αγροτικού τομέα

- στο ΑΕΠ: 2.4%, ΕΕ27: 1,1% (2009)
- στην απασχόληση: 11.9%, ΕΕ27: 5.1% (2009)
- στις εξαγωγές: 25% ΕΕ27: 6,5% (2009)

Διάρθρωση αγροτικής παραγωγής:

- 70%-30% Φυτική- Κτηνοτροφική παραγωγή
- Πολύ μεγάλο πλήθος και πολύ μικρό μέσο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων [μ.ε (2007): 4,7 εκτάρια, ΕΕ27: 12,4 εκτάρια]
- Έντονη κλαδική και γεωγραφική διαφοροποίηση
- Μετά το 2000 σημαντική αύξηση των εκμεταλλεύσεων που εξειδικεύονται στη ελαιοκομία (παραδοσιακός αλλά και στρατηγικός κλάδος της ελληνικής γεωργίας)

Συμμετοχή στο διεθνές εμπόριο:

- Εμπορικό ισοζύγιο γεωργικών προϊόντων : -1,25 δισ ευρώ (ΕΕ27:-2,29)
- Βασικά εξαγωγικά προϊόντα: φρούτα& λαχανικά, καπνά, φυτικά έλαια και λύπη, υφαντικές ίνες

Εξέλιξη εμπορικού ισοζυγίου αγροτικών προϊόντων και τροφίμων

	Εισαγωγές (εκατ. €)	Εξαγωγές (εκατ. €)	Έλλειμμα (εκατ. €)	Μεταβολή ελλείμματος (%)
2006	5.957	3.767	2.190	+ 9,67
2007	6.703	3.681	3.022	+ 37,99
2008	7.054	4.011	3.043	+ 0,69
2009	6.396	3.998	2.398	- 21,20
2010	6.299	4.406	1.893	- 21,05

Πηγή: ΚΕΠΕ, Οικονομικές Εξελίξεις, Κεφ. 4.2 Εξωτερικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων και τροφίμων, Τεύχος 15, Ιούνιος 2011.

Ηλικιακή διάρθρωση στη γεωργία (2000), Ελλάδα-ΕΕ27

	Αριθμοί (1000)		%											
			Λιγότερο από 25 χρόνια		25-34		35-44		45-54		55-64		65 και πάνω	
	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀
ΕΥ-25	6282	3370	5,8	2,1	11,8	5,4	16,4	9,0	15,8	9,7	10,4	6,0	4,9	2,7
Ελλάδα	312	233	4,0	1,6	11,9	5,7	12,6	9,1	12,3	11,3	11,9	12,7	4,6	2,3
ΕΥ-15	4204	2003	5,8	1,8	12,0	4,5	17,3	8,3	15,4	8,6	11,6	6,5	5,7	2,7
Βουλγαρία	203	116	5,8	2,0	9,0	4,7	12,7	9,0	17,2	9,6	12,6	7,5	6,5	3,5
Ρουμανία	1608	1415	7,1	4,7	11,5	9,1	9,3	7,0	9,6	8,5	8,2	9,3	7,5	8,3

Πηγή: European Commission, Eurostat (Community Labour Force survey - LFS)

**Διάρθρωση της αγροτικής παραγωγής . Ελλάδα- ΕΕ25
 Συμμετοχή βασικών αγροτικών προϊόντων στη συνολική γεωργική παραγωγή
 (%), 2003**

	Δημητριακ ά	Λαχανικ ά, φρούτα	Κρασί	Άλλα φυτικά προϊόντ α	Βοοειδ ή	Χοίρο ι	Πουλερικ ά, αυγά	Γάλα	Άλλα ζωικά προϊόν τα
Ελλάδα	11,00	29,65	0,43	33,62	2,43	1,77	2,64	8,75	9,71
<i>EU-25</i>	<i>13,09</i>	<i>19,27</i>	<i>:</i>	<i>16,32</i>	<i>9,45</i>	<i>9,05</i>	<i>6,65</i>	<i>13,69</i>	<i>3,78</i>
<i>EU-15</i>	<i>12,63</i>	<i>19,70</i>	<i>5,02</i>	<i>16,34</i>	<i>9,96</i>	<i>8,43</i>	<i>6,03</i>	<i>13,57</i>	<i>3,94</i>

Πηγή: ΕΕ, 2005

Συμβολή της γεωργίας (GVAag) στο ΑΕΠ (GDP) ή την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (GVAtotal) σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

Χώρες	Συγκρινόμενα μεγέθη	1990	2003
Ελλάδα	GVAag./GDP	13,9	5,94
	GVAag./GVAtot	8,7	6,8
Αν. Μακ.-Θράκη	»	16,3	15,53
Κ. Μακεδονία	»	9,6	7,51
Δ. Μακεδονία	»	9,5	13,37
Θεσσαλία	»	17,6	14,99
Ήπειρος	»	18,5	8,70
Ιόνια Νησιά	»	10,4	7,76
Δ. Ελλάδα	»	14,9	12,80
Στ. Ελλάδα	»	11,7	9,04
Πελοπόννησος	»	21,1	14,08
Αττική	»	0,7	0,57
Β. Αιγαίο	»	12,4	10,99
Ν. Αιγαίο	»	6,7	8,29
Κρήτη	»	13,9	10,09
ΕΕ-15	GVAag./GDP	2,9	1,6

Συμμετοχή (%) της γεωργίας στην απασχόληση των περιφερειών της Ελλάδας
Έτος 2005

Σύνολο χώρας	12,10
Αν. Μακ.-Θράκη	26,31
Κ. Μακεδονία	12,54
Δ. Μακεδονία	16,93
Ήπειρος	18,12
Θεσσαλία	25,20
Ιόνια Νησιά	16,00
Δ. Ελλάδα	21,94
Στ. Ελλάδα	15,94
Αττική	0,61
Πελοπόννησος	31,36
Β. Αιγαίο	16,82
Ν. Αιγαίο	4,11
Κρήτη	20,60

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Εξωτερικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων της Ελλάδας (σε εκατ. ευρώ)

	Εξαγωγές				Εισαγωγές			
	2001	2003	2006	2008	2001	2003	2006	2008
Εντός ΕΕ	1363	1411	12 783	14 729	2 857	3 392	17 956	21 182
Εκτός ΕΕ	1463	1341	5 558	8 449	826	1066	4 254	5 274

Πηγή: EU- Directorate-General for Agriculture and Rural Development, 2009
Από το 2004 και το 2007 περιλαμβάνονται και νέα κράτη- μέλη

A close-up photograph of a hand holding a small, vibrant green seedling with dark soil. The background is a soft-focus, cloudy sky. The text is overlaid on the image.

Επιπτώσεις της ΚΑΠ στην Ελληνική Γεωργία

**Εισοδηματικές μεταβιβάσεις λόγω ΚΑΠ, μ.ο. περιόδου 1989-1998
(εκατ. Ecu, σταθερές τιμές 1985)**

	Συνολ. Μεταβιβάσεις		Συν. Μεταβ. κατά κεφαλήν		Συν. Μεταβ./Ακαθ. Προστιθ. Αξία Γεωργίας (%)	
	εκατ. Ecu	Θέση	εκατ. Ecu	Θέση	εκατ. Ecu	Θέση
Αυστρία	-83.0		-15.6		-6.8	
Βέλγιο-Λουξ.	-788.3		-104.8		-40.9	
Δανία	485.7	3	130.2	2	21.1	3
Φινλανδία	-26.5		-7.8		-5.2	
Γαλλία	131.0	5	5.0	5	1.5	5
Γερμανία	-5035.5		-92.8		-48.8	
Ελλάδα	923.6	1	127.5	3	21.2	2
Ιρλανδία	855.5	2	335.5	1	51.7	1
Ιταλία	-2251.6		-53.5		-11.8	
Ολλανδία	-120.8		-12.5		-2.3	
Πορτογαλία	-196.6		-26.2		-12.0	
Ισπανία	270.5	4	12.3	4	3.5	4
Σουηδία	-173.3		-30.0		-27.4	
ΗΒ	-2248.9		-52.8		-38.6	

Πηγή: Υπολογισμοί βάσει στοιχείων του EC 2002

**Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) σε τιμές παραγωγού και επιδοτήσεις
(σε εκατ. ευρώ)**

	Α.Π.Α. σε τιμές παραγωγού			Συνολικές επιδοτήσεις		
	2000	2005	2008	2000	2005	2008
ΕΕ-27	130 958.6	129 932.8	142 799.5	38 641.7	49 295.1	53 455.0
ΕΕ-15	116 401.5	112 388.7	120 692.4	37 462.8	43 810.5	43 810.5
ΕΛΛΑΔΑ	6 239.8	6 580.9	5 575.7	2 134.3	2 241.8	2 962.6

Πηγή: Eurostat, agricultural statistics 2007-08

Ετήσια μεταβολή αγροτικού εισοδήματος

	ΕΕ-27		ΕΕ-16		Ελλάδα	
	Δείκτης (2005=100)	Μεταβολή (%)	Δείκτης (2005=100)	Μεταβολή (%)	Δείκτης (2005=100)	Μεταβολή (%)
2006	104,0	+4,0	103,3	+3,3	98,3	-1,7
2007	114,8	+10,4	112,1	+8,5	99,0	+0,7
2008	109,9	-4,3	102,8	-8,3	88,2	-10,9
2009	98,9	-10,0	91,4	-11,1	89,6	+1,6
2010	111,1	+12,3	104,9	+14,8	86,5	-3,5

Πηγή: Eurostat, 15.7.2011

Επιπτώσεις της ΚΑΠ στην ελληνική γεωργία (I)

Θετικά

- Αισθητή στήριξη στα ελληνικά προϊόντα με τιμές υψηλότερες από τις διεθνείς
- Εισροή «αδιανόητα» υψηλών χρηματικών πόρων
- Έντονη θετική τελική επίπτωση της ΚΑΠ σε όρους εισοδηματικούς, συναλλαγματικούς, δημοσιονομικούς
- Χρηματικές μεταβιβάσεις από το τμήμα Εγγυήσεων: 40-45% στο καθαρό γεωργικό εισόδημα
- Σημαντικές επενδύσεις για αναπτυξιακά έργα :
(αύξηση κατά 45% των αρδευόμενων εκτάσεων, διπλασιασμός των μονάδων πρώτης μεταποίησης)

Επιπτώσεις της ΚΑΠ στην ελληνική γεωργία (II)

Αρνητικά

- Παθητικό εμπορικό ισοζύγιο (κυρίως το ενδοκοινοτικό)
- Επιβάρυνση των εγχώριων καταναλωτών από τις υψηλές τιμές που διαμορφώνει η ΚΑΠ
- 10ετία '80: μετάβαση από το καθεστώς αυστηρού κρατικού παρεμβατισμού στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της ΕΕ
- Ενίσχυση της μονοκαλλιέργειας
- Έμφαση στην άμεση ενίσχυση του εισοδήματος και όχι σε μακροπρόθεσμα διαρθρωτικά προγράμματα
- Άνιση κατανομή των πόρων σε προϊόντα και περιοχές (ευνοήθηκαν: πεδινές περιοχές/ βαμβάκι, καπνά)
- Πτώση του γεωργικού εισοδήματος κατά 23% την περίοδο 1995-2004 παρά τη σημαντική συμβολή των επιδοτήσεων και των εισοδηματικών ενισχύσεων

Το μέλλον της Ελληνικής Γεωργίας (I)

Προκλήσεις:

- Νέα ΚΑΠ : περαιτέρω μείωση των προστατευτικών μηχανισμών
- Σημαντική «εθνικοποίηση» στην εφαρμογή της Πολιτικής
- Εξελίξεις στη γενετική μηχανική και τη βιοτεχνολογία (π.χ. κηπευτικά προϊόντα παράγονται στην Ολλανδία και το Βέλγιο)
- Περιβαλλοντικές Παράμετροι
- Έντονες διακυμάνσεις στις διεθνείς τιμές των τροφίμων

Κρίνεται ως ιδιαίτερα δύσκολη συγκυρία λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες δομές της ελληνικής γεωργίας (δίπτυχο «στασιμότητα- επιδείνωση»)

Το μέλλον της Ελληνικής Γεωργίας (II)

Δράσεις :

- υπεράσπιση της εσωτερικής αγοράς/ επέκταση στις διεθνείς αγορές
- προσθήκη αξίας στο προϊόν
- αναζήτηση νέων αγοραστικών διεξόδων
- σοβαρή εφαρμογή των αγροπεριβαλλοντικών πολιτικών
- βελτίωση της εκμετάλλευσης των συντελεστών
- ολοκληρωμένη προσέγγιση του αγροτικού χώρου/ ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της ελληνικής υπαίθρου (κίνδυνος ερήμωσης μειονεκτικών περιοχών)
- πληροφόρηση και επιμόρφωση των αγροτών

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Δούκας,Γ., 2009, *Η Νησιωτική Γεωργία στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης*, στο: Νήσων Περίπλους- Ιδέες και Σκέψεις για το Μέλλον της Νησιωτικής Ελλάδας (επιμ. Παναγούλης,Θ.). Δ.Α.Ε.Ν.Ε. «Νήσων Περίπλους»
- European Commission, Directorate- General for Agriculture and Rural Development.2007, *Monitoring Agri-Trade Policy – The changing face of the EU Agricultural Trade*, No 02-07.
- Fennel, R. 1999, *Η Κοινή Αγροτική Πολιτική- Συνέχεια και Αλλαγή*. Θεμέλιο.
- Καρανικόλας, Π. 2006, *Η Ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής Γεωργίας στο πλαίσιο τα Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης*, στο: Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελλάδα- Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτικές (επιμ. Μαραβέγιας, Ν., Θ. Σακελλαρόπουλος). Θεμέλιο.
- Μαραβέγιας, Ν., Γ. Μέρμηγκας 2006, *Η Διαπραγμάτευση στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και τα Ελληνικά Αγροτικά Συμφέροντα*. ΕΚΕΜ.
- Μαραβέγιας,Ν., Γ.Δούκας 2010, *Η ΚΑΠ και η Ελλάδα* (στο συλλογικό τόμο «*Η Ελληνική Εξωτερική και Ευρωπαϊκή Πολιτική 1990- 2010*», επιμ. Γ. Βαληνάκης, εκδόσεις Σιδέρης
- Μαραβέγιας, Ν., Γ. Δούκας, Μ. Λύκος. 2009. *Ο Ρόλος των Νέων Κ-Μ. της Ε.Ε. στη Εξέλιξη της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής: Ορισμένες Πρώτες Εκτιμήσεις*. Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τχ 33, Μάιος 2009, σ. 95-117.
- Μαραβέγιας, Ν. 2000. *Η Μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και Η Νέα Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, στο: Ο Νέος Ευρωπαϊκός Χώρος- Η Διεύρυνση και η Γεωγραφία της Ευρωπαϊκής Ανάπτυξης (επιμ. Ανδρικοπούλου, Ε., Γρ. Καυκαλάς). Θεμέλιο.
- Μπαλτάς, Ν.2008. *Η Ελληνική Γεωργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση: 25 χρόνια μετά*, στο: Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση- Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον (Μαραβέγιας, Ν.). Θεμέλιο
- Παπαγεωργίου, Κ., Δ. Δαμιανός, Π. Σπάθης. 2004. *Αγροτική Πολιτική*. Σταμούλης
- Παπαγεωργίου, Κ. 2007. *Η Κοινή Αγροτική Πολιτική*, στο: Νέα ΕΕ- Οργάνωση και Πολιτικές- 50 χρόνια (επιμ. Μαραβέγιας, Ν., Μ. Τσινιτσιζελής). Θεμέλιο
- Παχάκη, Κ. 2006. *Η Ελληνική Γεωργία Ενώπιον των Νέων Συνθηκών και Θεσμικού Πλαισίου* . Εκθέσεις 46. ΚΕΠΕ.